

ဝန်ရင်း
Read on the move

မြသန်းတင့်

မြောက်ဘက်တောင်ကုန်း
ဒေသမှအပြန်

အခန်း(၁)

မြောက်ဘက်တောင်ကုန်း ဒေသမှ အပြန်

မြသန်းတင့်

(၁၉၂၉-၁၉၉၈)

ဦးပေါတင့်၊ ဒေါ်လှိုင်တို့ မှ ပခုက္ကူခရိုင်မြိုင်မြို့တွင် ၁၉၂၉ ခုနှစ် တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ မွေးချင်းခုနစ်ယောက် အနက် အကြီးဆုံး ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၃ ခုနှစ် ၌ အာရှလူငယ်များ အဖွဲ့၌ တက်တက်ကြွကြွပါဝင်သည်။ ၁၉၄၄ ခုနှစ် ၌ ဂျပန်တော်လှန်ရေး မြေအောက်ကလပ်စည်းများ နှင့် ဆက်သွယ်၍ ဖက်ဆစ်တော် လှန်ရေးကြီးတွင် ပါဝင်သည်။ ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဂျပန်တော်လှန်ရေး ကာလအတွင်း စစ်ကိုင်းရှိ ဗိုလ်သန်းဦး(တော်လှန်ရေးတွင် ကျဆုံး)၊ သခင်မော်တင်(ပြည်တွင်းစစ်တွင် ကျဆုံး)နှင့် မြိုင်မြို့ ဘုန်းတော်ကြီးဦးစရိယ (မြိုင်ဖဆပလ အမတ်ဟောင်းဦးသက်ရှင်) တို့၏ ဦးဆောင်မှု အောက်တွင် ပါဝင်လှုပ်ရှားသည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ တက်ရောက်သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ် ပထမဦးဆုံး ရေးသည့် 'ဒုက္ခသည် ' ဝတ္ထုတိုကို တာရာမဂ္ဂဇင်း(တွဲ ၃၊ အမှတ် ၂၁၊ ၁၉၄၉) တွင် ပုံနှိပ် ဖော်ပြသည်။ ၁၉၅၀ ခုနှစ် တွင် 'စာပေသည် ပြည်သူ့အတွက်' ဟူသော ကြွေးကြော်သံဖြင့် 'စာပေသစ်မဂ္ဂဇင်း'ကို ကိုသန်းတင်၊ ဒဂုန်တာရာ၊ မောင်ကြည်လင်၊ အောင်လင်းတို့ နှင့် အတူ ဦးဆောင် ထုတ်ဝေသည်။ ၁၉၅၁ ခုနှစ် တွင် ပထမဦးဆုံး ဘာသာပြန်လက်ရာအဖြစ် ဂေါ်ဂီ၏ 'မာလ်ဗာနှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ' ကို ရေး သားထုတ်ဝေသည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ကွန်ဂရက်(မြန်မာနိုင်ငံ)နှင့် မြန်မာနိုင်ငံစာရေး ဆရာအသင်း အလုပ်အမှုဆောင် အဖြစ်ဆောင်ရွက်သည်။ စာ

ရေးဆရာအသင်းမှ ထုတ်ဝေသော 'စာပေမဂ္ဂဇင်း'တွင် တာဝန်ခံအယ်ဒီတာအဖြစ် လည်းကောင်း၊ 'တိုးတက်ရေး သတင်းစာ'တွင် နိုင်ငံခြားရေးအယ်ဒီတာအဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်သည်။ ။ ဒုတိယမြောက် ဘာသာပြန်အဖြစ် ဂေါ်ဂီ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ 'မက္ကဇင်ဂေါ်ဂီ'ကို ဗန်းမော်စာအုပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသည်။ ။ ၁၉၅၃ ခုနှစ် ပထမဦးဆုံး ပင်ကိုရေး လုံးချင်းဝတ္ထု 'မေတ္တာအသင်္ချေ' ကိုရေး သည်။ ။ ၁၉၅၄ ခုနှစ် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရသည်။ ။ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဥပဒေဘွဲ့ရရှိသည်။ ။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ပဒေသရာဇ်ဆန့်ကျင်ရေး ဝတ္ထု 'လိုက်ခဲ့တော့ မြနန္ဒာ'ကို မြဝတီမဂ္ဂဇင်း(အယ်ဒီတာချုပ် ဇေလလက်ထက်)တွင် ရေးသားသည်။ ။ အထိန်းသိမ်းခံဘဝဖြင့် ကိုကိုးကျွန်းသို့ ရောက်သည်။ ။ ၁၉၆၀ ခုနှစ် 'စာရေး ဆရာကလပ်'တွင် အမှုဆောင် ဖြစ်သည်။ ။ 'အမှောင်ရိပ်ဝယ်' ဝတ္ထုကို ရေးသည်။ ။ ဗိုလ်တထောင်သတင်းစာတွင် နေ့စဉ် အခန်းဆက်အဖြစ် 'နွဲ့ထဲက ကြာ'(နှစ်နှစ်နီးပါး) ကို သိန်းဖေမြင့်နှင့် ပူးတွဲရေးသည်။ ။ 'နွဲ့ထဲက ကြာ'ဝတ္ထုစာအုပ်မှ အစပြု၍ မူလကလောင်နာမည် 'မြသန်း'မှ 'မြသန်းတင့်'သို့ ပြောင်းခဲ့သည်။ ။ ၁၉၆၁ ခုနှစ် အထိန်းသိမ်းခံဘဝမှ လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။ ။ ၁၉၇၂ ခုနှစ် တော်လှန်တိုင်း၏ 'စစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး' ဝတ္ထုဘာသာပြန် 'အမျိုးသားစာပေဘာသာပြန်ဆု' ရသည်။ ။ ၁၉၇၈ ခုနှစ် အမေရိကန်စာရေး ဆရာမ မာဂရက်မစ်ချယ်၏ 'လေရှူးသုန်သုန်' ဝတ္ထုဘာသာပြန်ဖြင့် 'အမျိုးသားစာပေဘာသာပြန် ဆု' ကို ရခဲ့သည်။ ။ ၁၉၈၈ ခုနှစ် တရုတ်စာရေး ဆရာကြီး ဆောင်ရှုချင်းနှင့် ကောက်ငုံတို့ ၏ 'ခန်းဆောင်နီ အိပ်မက်' ဝတ္ထုဖြင့် 'အမျိုးသားစာပေဘာသာပြန် (ရသ)ဆု' ကို ရသည်။ ။ ၁၉၉၂ ခုနှစ် ပြင်သစ်စာရေးဆရာ ဒိုမိနီလာပီယဲ ၏ 'သုခမြို့တော်' ဝတ္ထုဘာသာပြန်ဖြင့် 'အမျိုးသားစာပေ ဘာသာပြန်ဆု' ရသည်။ ။ ၁၉၉၅ ခုစာရေးဆရာ ဒိုမိနီ လာပီယဲ၏ 'အချစ်မိုးကောင်းကင်' ဝတ္ထုဖြင့်

ဘာသာပြန်' အမျိုးသားစာပေဘာသာပြန်(ရသ)ဆု'ရသည် ။ ၁၉၉၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈ ရက်၊ ည ၉:၁၅ တွင် ကွယ်လွန်သည် ။

လှသော ကောင်းသောမြို့

မြသပိတ်တောင်ပေါ်မှ လှမ်းကြည့်လိုက်သည့် အခါတွင် သထုံမြို့၏ ရှုခင်းရှုကွက်ကို မမြင်ရ။ ခါတိုင်းဆိုလျှင် တောင်ခြေတွင် ရှိသည့် မြို့ကို သဲသဲကွဲကွဲ မြင်ရသည် ဟု ဆိုသည် ။ မြို့လယ်က ရွှေစာရံစေတီတော်၊ နာရီစင်ကြီး၊ တောင်ခြေရင်းတွင် ကပ်နေသည့် အစိုးရအဆောက်အအုံများ ၊ ဂေါက်ကွင်း၊ ဘူတာရုံနှင့် တိုက်တာ အိမ်ခြေများ ။

ယခုတော့ ဘာကိုမျှမမြင်ရ။ ကျွန်တော်တို့ ရောက်သည့် အချိန်၌ မြသပိတ်တောင်သည် တိမ်သရဖူကို ဆောင်းထားသည် ။ မြူတွေက ဝိုးဝါးထွေးနေသည် ။ မိုးမှုန်ကလေးများက တဖွဲဖွဲ ကျနေလိုက်သေးသည် ။ ကြည့်လေရာတွင် တိမ်တွေ၊ မြူတွေ၊ မိုးနှင်းတွေ ။

တိမ်တွေ၊ မြူတွေ၊ မိုးနှင်းတွေထဲတွင် သထုံ၏ ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ပုံလွှာကို မမြင်ရသော်လည်း အတိတ်ရုပ်ပုံလွှာကိုကား ဝိုးတိုးဝါးတား မြင်နေရသည် ဟု ကျွန်တော်ထင်နေသည် ။ သုဝဏ္ဏဘူမိမြို့ သင်္ဘောဆိပ်ကမ်း၊ မဇ္ဈိမတိုင်းသားတို့ ၏ ရွက်လှေကြီးများ ၊ အာရေဗျကုန်သည် များ ၊ မွန်လယ်သမားများ ၊ ရှင်အရဟံ၊ ဩရိသနယ်သားသင်္ဘောသားများ ၊ အသောကမင်းကြီး၏ ဆရာတော်များ ဖြစ်ကြသော ဥတ္တရမထေရ်နှင့် သောနမထေရ်တို့ ၏ သုဝဏ္ဏဘူမိ သာသနာပြုခရီး၊ ကုလားခြေလျင်သူရဲ ဗျတ်ဝိနှင့် သူချစ်သူ မအိုဇာ၊ ရာဇဝတ်ဘေးကြောင့် ပုဂံသို့ ထွက်ပြေးခဲ့သည့် ညီငယ်ဗျတ္တ၊ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာခေတ်ဦး၊ မင်းကျောင်းဆရာတော်၊ ပိဋကတ်အစုံသုံးဆယ်၊ အနော်ရထာစစ်ပွဲများ ၊ စစ်သုံ့ပန်း၊ မနု

ဟာ၊ သုဓမ္မဝတီခေါ် သုဝဏ္ဏဘူမိ။

သုဝဏ္ဏဘူမိဆိုသည် မှာ ရွှေထွက်မြေ၊ ကောင်းသော မြေ၊ အဆင်းလှသော မြေ၊ မွန်တို့ က ရှေးဦးမြို့တော်ကို သုဝဏ္ဏဝံ(အဆင်းလှသော မြို့) ဟု ခေါ်ခဲ့ကြသည် ။ နောက်မှ ဝဏ္ဏကိုချေ၍ သုဝံ (လှသော၊ ကောင်းသော မြို့)၊ ထိုမှ သထုံ ဖြစ်လာသည် ဟု ဆိုကြသည် ။

မြသပိတ်တောင်ပေါ်မှ နေ၍ အောက်တွင် တရွေ့ရွေ့လွင့်မျောနေသော တိမ်တိုက်များကို ငေးကြည့်ရင်း ကျွန်တော့်မျက်စိတွင် အတိတ်က ရုပ်ပုံကားချပ်တွေ တဖျတ်ဖျတ် ပေါ်လာကြသည် ။ ထိုရုပ်ပုံကားချပ်များ ကြားမှ နောက်ဆက်တွဲ ရုပ်ပုံကားချပ်များ ပေါ်လာကြသည် ။ ဂျပန်ခေတ်အတွင်းက ဂျပန်တို့ ၏ သတ်ဖြတ်မှုကို ခံသွားရသည့် ဂျပန်တော်လှန်ရေးသမားများ ၏ သထုံ။ ပြည်တွင်းစစ်ကာလ သထုံ။ ခေတ်အဆက်ဆက်ကို ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည့် သထုံ။ ပစ္စုပ္ပန် သထုံ။ နာရီစင်၊ ရွှေစာရံစေတီတော် ။

"ဟော ဟိုကမြင်ရတာ မော်လမြိုင်ကားလမ်းပဲ"

အိမ်ရှင်ဦးအေးသန့်၏ အသံကို ကြားတော့မှ ကျွန်တော့်စိတ်သည် ပစ္စုပ္ပန်သို့ ပြန်ရောက်လာသည် ။

ဪ ဟုတ်ပေသားပဲ။ တိမ်တွေ ကွဲသွားကြပြီ။ မြူတွေ လွင့်သွားကြပြီ။ မိုးနှင်းမှုန်မှုန်ကလေးတွေ စဲသွားကြပြီ။

နေသည် ထန်းလုလင် တစ်ဖျားလောက် ရောက်နေပြီ။ နေခြည်သည် ဝင်းပနေသည် ။ နေကလည်း ဝင်းပနေသည် ။ ကဗျာဆရာ 'ဘလော့'ပြောခဲ့သည့် ' ဝင်းပသော လေ'ဆိုသည် မှာ သည် လိုလေမျိုး ဖြစ်မည် ထင်သည် ။ လေသည် မွေးမြဲနေသည် ။ နေခြည်ကလည်း မွေးမြဲနေသည် ။ ကဗျာဆရာ 'ပက်စတာနက်' ပြောသည့် 'မွေးမြဲသော

နေခြည်' ဆိုသည် မှာ သည် လိုနေခြည်မျိုး ဖြစ်မည် ထင်သည် ။

ကျွန်တော်သည် သူညွှန်ပြသည့် နေရာသို့ လှမ်းကြည့်လိုက်သည် ။
နေခြည်ဝင်းပ အောက်က ရေဖွေးဖွေးတွေကြားတွင် သစ်ပင်တန်းတွေ
အုပ်ဝေနေသော မျဉ်းဖြောင့်တစ်ကြောင်းကို မြင်ရသည် ။

"ဆရာတို့ ကို ဒီမှာ အေးအေးဆေးဆေးနေပြီး လိုက်ပို့ချင်တာ၊ နောက်နှစ်ကျရင်တော့ ဖိတ်ဦးမယ်၊ အဲဒီတော့မှ နဲ့အောင် လိုက်ပို့ရမယ်"

ကျွန်တော်တို့ သည် ကျွန်တော်တို့ လမ်းလျှောက်အဖွဲ့ဝင် ဦးအေးသန့်နှင့် ဒေါ်အေးရီတို့ မိခင်ကြီး၏ (၇၆)နှစ် ပြည့်မွေးနေ့သို့ လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည် ။

"ကျွန်တော်တို့ အမေ မွေးနေ့ကို ဆရာတို့ ကို ဖိတ်ရမည်၊ လိုက် ဖြစ်အောင် လိုက်ခဲ့ပါ" ဟု သူက အစောကြီးကတည်းက ကြိုပြောထားသည် ။ ကျွန်တော်ကလည်း "လိုက်တာပေါ့"ဟု ခပ်လွယ်လွယ်ပင် ပြောလိုက်သည် ။ ကျွန်တော်တို့ က ရန်ကုန်မှာ သူ့မိခင် 'ဒေါ်ငြိမ်းယဉ်' မွေးနေ့ပွဲက သထုံမှာ ။

နာရေး ကိစ္စမှ လွဲလျှင် မင်္ဂလာဆောင်တို့ ၊ မွေးနေ့ဧည့်ခံပွဲတို့ ကို ကျွန်တော် မရောက်တတ်ပါ။ လက်ဆောင်ပစ္စည်းလောက်ကိုသာ ရောက်အောင် ပို့ဖြစ်ပါသည် ။ ယခု သထုံက မွေးနေ့ကိုမူ သာ၍ ရောက်စရာ အကြောင်းမရှိ။

သို့ရာတွင် ဦးအေးသန့်ကမူ အလေးအနက်ထားသည် ။ သူ့အစီအစဉ်ကို ပြောပြသည် ။

"အဘွားကြီးက အသက်(၇၆)နှစ် ရှိပြီ ဆရာ၊ အရင်တုန်းကတော့ ကျွန်တော်တို့ လည်း အဘွားကြီးရဲ့ မွေးနေ့ကို နှစ်စဉ်လိုလို မလုပ်ဖြစ်ပါ

ဘူး၊ တစ်ခါတစ်ရံမှ လုပ်ဖြစ်တာပါ။ ဒါပေမဲ့ လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၀ နှစ်
ကျော်ကျော် လောက်တုန်းကတော့ အဘွားကြီး ကင်ဆာဖြစ်သည် ၊ ၀၀
ဖိုင်ဖိုင် အဘွားကြီးဟာ အရိုးပေါ်အရေတင်ရုံလောက်ပဲ ကျန်တော့တယ်၊
သူ့ကို ဆေးသွင်းတယ်၊ ဓာတ်မှန်ရိုက်တယ်၊ ဆံပင်တွေကျွတ်ပြီး ခေါင်း
တုံး ဖြစ်သွားတာကလွဲလို့ ဘာမှ မထူးဘူး၊ ဆရာဝန်တွေကလည်း လက်
လျှော့လိုက်ကြသည် ။ နောက်ခြောက်လပဲ ခံတော့မယ်တဲ့ ၊ ဒါနဲ့ ကျွန်
တော်တို့ လည်း ကင်ဆာဝါဒီကနေ အိမ်ပြန်ယူလာခဲ့ရတာပေါ့၊ အိမ်ရော
က်တော့ မြန်မာဆေးနဲ့ ကုတာ ခုတော့ပျောက်သွားပြီ ဆရာရေ၊ ဆယ်နှစ်
ကျော် လာပြီ ဘာမှ မ ဖြစ်တော့ဘူး၊ ကျန်းမာလိုက်တာမှ ဒေါင်ဒေါင်
ကိုမြည်နေတာပဲ၊ သူဟာ သေလူတဲ့ ၊ ခုနေရတာဟာ အပိုနေရတာတဲ့ ၊
ဒီလိုအပိုနေရတဲ့ သက်တမ်းမှာ တတ်နိုင်သမျှ ကုသိုလ်ကောင်းမှု လုပ်
သွားချင်တယ်တဲ့ ၊ သူ့မှာ ရှိတဲ့ ငွေနဲ့ ဘုရားတည်၊ ကျောင်းဆောက်၊
ဆေးရုံဆောက် တတ်နိုင်သလောက် လုပ်နေတာပဲ၊ မွေးနေ့ကိုတော့ ကျွန်
တော်တို့ က သူ့အတွက် နှစ်တိုင်းလုပ်ပေးတယ်၊ မွေးနေ့ဆိုတာထက်
အလှူလို့ ပြောပါတော့ ဆရာ၊ ဒီနှစ်မှာ သံဃာတော်တွေကို သက်စေ ခွဲစုံ
သင်္ကန်းကပ်မယ်၊ ထီးတို့ ၊ ဖိနပ်တို့ စတဲ့ အခြားအသုံးအဆောင်တွေ ကို
လည်း လှူဒါန်းမယ်၊ လူတွေကိုလည်း ဖိတ်ကျွေးမယ်၊ ဟိုတစ်နှစ်က
တော့ ကျွန်တော် သိမ်ဆိပ်မှာ ရွာလုံးကျွတ် အလှူလုပ်ပြီး တိုက်နယ်
ဆေးရုံ တစ်ရုံမှာ အဆောင်တစ်ဆောင် ဆောက်ပြီးလှူခဲ့တယ်၊ ကင်ဆာ
လူမမာဘဝက ပြန်နာလန်ထကတည်းက နှစ်တိုင်းနှစ်တိုင်း လုပ်ခဲ့တာ
ပဲ ဆရာ၊ ဒီနှစ်တော့ ကျွန်တော်တို့ လမ်းလျှောက်အဖွဲ့ လိုက်စေချင်တယ်
၊ ကျွန်တော်တို့ မော်လမြိုင်အသင်းက အမှုဆောင် အတော်များများ လ
ည်း လိုက်ကြလိမ့်မယ်၊ အပျင်းပြေ၊ အပန်းပြေပေါ့ဆရာရယ်၊ ရန်ကုန်မြို့
ထဲမှာ ချည်း အောင်းနေရတော့ မွန်းလှတယ်"

ဦးအေးသန့်နှင့် ဇနီးတို့ သည် ရန်ကုန်ရောက် ကျိုက်ကော်သား/ ကျိုက်ကော်သူများ ဖြစ်သည် ။ သူတို့ သည် နှစ်တိုင်း ရန်ကုန်မှ မိတ်ဆွေများကို ဖိတ်လေ့ရှိသည် ။ သည် နှစ်တော့ ကျွန်တော်တို့ ကိုပါ မရအရ ခေါ်နေသည် ။

တကယ်တော့ ကျွန်တော်တို့ လမ်းလျှောက်အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့လုံး လိုက်ဖို့ ဆိုသည် မှာ သိပ်မလွယ်။ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ကိစ္စတွေ ရှိကြသည် ။ အားလုံးစုံမှ သွားဖို့ ဆိုသည် မှာ မဖြစ်နိုင်။

"ဆရာက ခရီးသွားနေလို့ မပြောဖြစ်တာ၊ တခြားအဖွဲ့ဝင်တွေကို တော့ ပြောပြီးပြီ၊ တော်တော်များများ လိုက်ဖြစ်မယ်ထင်တယ်၊ လူစုံ မလိုက်နိုင်ရင်လည်း တတ်နိုင်သလောက်ပေါ့၊ ကျွန်တော် စီစဉ်ပြီးပြီ၊ ရန်ကုန်က ဧည့်သည် တွေကို ခေါ်ဖို့ ဟီးရီးကားကြီးတစ်စင်း ငှားပြီးပြီ၊ ဒီက မနက် ၆ နာရီထွက်မယ်၊ မုပ္ပလင်မှာ လက်ဖက်ရည်သောက်မယ်၊ ကျိုက်ကော်သိမ်ဆိပ်မှာ နေရာချပေးမယ်၊ ဟိုမှာ ကျွန်တော့်ညီအိမ် အလွတ်တစ်လုံးရှိတယ်၊ အိမ်က ဆောက်ပြီးခါစ၊ လူတောင် မနေရသေးဘူး၊ အိမ်အသစ်စက်စက်။ ရေ၊ မီး၊ အိမ်သာ၊ ရေချိုးခန်း၊ အားလုံး ပြည့်စုံတယ်၊ အဲဒီမှာ တည်းမယ်၊ ကျိုက်ကော်-သိမ်ဆိပ်မှာ ပဲ မနက်စာစားမယ်၊ စားပြီးရင် သထုံကို သွားမယ်၊ ရန်ကုန်နဲ့ သထုံက ငါးနာရီကျော်လောက် ပဲ မောင်းရတာ၊ သထုံနှင့် ကျိုက်ကော်-သိမ်ဆိပ်ဆိုတာ ကတော့ အိမ်ဦးနဲ့ ကြမ်းပြင်။ ဆယ်မိုင်ကျော်ကျော်လောက်ပဲ ဝေးတယ်၊ သထုံမှာ ခဏနေပြီး လက်ဖက်ရည်သောက်မယ်၊ ပြီးတော့ ဘုရားတွေ ဖူးမယ်၊ မြို့ကိုကြည့်မယ်၊ သထုံက ကျွန်တော်တို့ အမေအိမ်မှာ ညစာစားမယ်၊ ညစာစားပြီး ကျိုက်ကော်-သိမ်ဆိပ်ကို ပြန်မယ်"

ဦးအေးသန့်က သူ့အစီအစဉ်ကို ပြောပြသည် ။ ပြောရုံသာ မဟုတ်။

ကွန်ပျူတာဖြင့် အင်္ဂလိပ်လို ရိုက်ထားသည့် အစီအစဉ် စာရွက်ကြီးကို ပြသည် ။ အရာရှိကြီးတွေ လုပ်လာခဲ့သဖြင့် ရုံးလုပ်ငန်း ဆန်နေသည်လား မပြောတတ်။

"နောက်တစ်နေ့မနက် ကျိုက်ကော်-သိမ်ဆိပ်ကနေ သထုံကို သွားမယ်၊ မြသပိတ်တောင်ကို တက်မယ်၊ ဒါကတော့ တက်ချင်တဲ့ လူတက်ပေါ့ ၊ မတက်ချင်တဲ့ လူကတော့ နားပေါ့၊ ပြီးတော့ မွေးနေ့ပါတီ လုပ်မယ်၊ မွေးနေ့ပါတီဆိုတာ ဘုန်းတော်ကြီးတွေကို ဆွမ်းကျွေးပြီး လှူဖွယ်ဝတ္ထုတွေနဲ့ နဝကမ္မအလှူငွေတွေကို ဆက်ကပ်မယ်၊ ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ မနက်စာ စားမယ်၊ ကျိုက်ကော်က ကျွန်တော့်ညီ 'ကိုအေးလွင်'တို့ က ဧည့်သည် တွေကို ငါးပေါင်းထုပ်ကျွေးဖို့ စီစဉ်ထားလို့ ခဏဝင်စားမယ်၊ ပြီးတော့ ရန်ကုန်ကို ထွက်မယ်၊ ညနေ ၇ နာရီနဲ့ ၈ နာရီကြားမှာ ပြန်ရောက်မယ်"

သူခရီးမှာ တစ်ညအိပ်ခရီး ဖြစ်သည် ။ ခရီးလည်း ဘာမှ မဝေး။ သည် တော့ ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့သားများ တော်တော်များများ လိုက်ဖြစ်သွားသည် ။

...

ချိန်းသည့် နေ့တွင် ကျွန်တော်တို့ ထွက် ဖြစ်ခဲ့ကြသည် ။ သို့ရာတွင် ချိန်းသည့် အချိန်တွင် တော့ မထွက် ဖြစ်။ မော်တော်ကားသည် ကျွန်တော်တို့ ချိန်းထားသည့် နေရာသို့ တစ်နာရီ နောက်ကျပြီးမှ ရောက်လာသည် ။

ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့တွင် လူစုံ။ အငြိမ်းစား ပါမောက္ခ၊ အငြိမ်းစား အထူးကုဆရာဝန်ကြီး၊ အငြိမ်းစား ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ အငြိမ်းစား သံအမတ်၊ အငြိမ်းစား ဗိုလ်မှူးကြီး၊ အငြိမ်းစား ပညာရေးမှူး၊ လူစုံပါသည်

။ အမျိုးသား (၁၇)ယောက်၊ အမျိုးသမီး(၁၆)ယောက်၊ အားလုံး (၃၃) ယောက် ဖြစ်သည် ။ အမျိုးသားများ အားလုံးမှာ တစ်ခါက အရာရှိ မဖြစ် ဖူးသူဆို၍ ကျွန်တော်တစ်ယောက်သာ ရှိမည်ထင်။ (၁၁)ယောက် မှာ ကျွန်တော်တို့ လမ်းလျှောက်အဖွဲ့သားများ ဖြစ်ပြီး ကျန်ခရီးသည် များမှာ မော်လမြိုင်အသင်း အမှုဆောင်လူကြီးများ ဖြစ်ကြသည် ။ သူတို့ မှာ သည် ခရီးကို မကြာခဏ သွားဖူးကြပြီ။ မော်လမြိုင်သူ၊ မော်လမြိုင်သား တွေချည်း ဖြစ်သဖြင့် ဦးအေးသန့်တို့ မိသားစုလည်း ရင်းနှီးပြီးသားတွေ ဖြစ်သည် ။ သည် လိုခရီး ထွက်တတ်ခဲ့သည် မှာ နှစ် ခေါက်၊ သုံးခေါက်ရှိ ပြီ။ ထို့ကြောင့် သူတို့ အထဲတွင် ကျွန်တော်တို့ က လူစိမ်းတွေ ဖြစ်နေသည် ။

"ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့သားတွေက ပျော်တတ်တယ်နော်၊ သီချင်းဆိုတတ်တဲ့ လူလည်း ပါတယ်၊ ကတတ်တဲ့ လူလည်း ပါတယ်၊ ပျော်ပျော်ပါးပါးပေါ့"

ဦးအေးသန့်က ပြောထားသည့် စကား ရှိသည် ။

ဟီးရီးမော်တော်ကားကြီးသည် မိုးမှုန်ဖွဲ့ဖွဲ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ပြင်သို့ ထွက်လာသည် ။ တိုက်သစ်များ ၊ လမ်းသစ်များ ၊ အချို့နေရာများကို ကျွန်တော် မမှတ်မိတော့။ အသွင်ပြောင်းနေသည် ။

၁၉၈၈-ခုနှစ် နောက်ပိုင်းမှ စ၍ မော်တော်ကားဖြင့် ခရီးရှည် မထွက်ဖြစ်ခဲ့သည် မှာ ကြာပြီ။ နှစ်ဆန်းတုန်းကတော့ စာရေးဆရာမ ခင်နှင်းယု၊ ကလျာ(ဝိဇ္ဇာ-သိပ္ပံ) တို့ နှင့် အတူ ဟီးရီးကားကြီးနှင့် ပုဂံ၊ ပခုက္ကူ၊ မုံရွာ၊ မန္တလေး၊ ရန်ကုန် ခရီးရှည် ဆယ်ရက်ထွက် ဖြစ်ခဲ့သည် ။ ယခုအကြိမ်မှာ ဒုတိယအကြိမ် မော်တော်ကားခရီး ဖြစ်သည် ။

"စိတ်ချလက်ချ ကြည်ဖြူချင်၊ ဤကမ္ဘာတွင် သူပဲစွဲလို့ သာပင်၊ သစ္စာ

တော်ပန်း မသွေတမ်းကြင်"

ကျွန်တော် တွေးလို့ ကောင်းနေတုန်း မေရှင်၏ 'ပျို့မှာ တမ်း'ကို ကြားလိုက်ရသည်။ ။ မော်တော် ကားကန်ဆက်မှ ထွက်ပေါ်လာခြင်း မဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော်တို့ အထဲမှ မမရီ၏ အသံ ဖြစ်သည်။ ။ အသံရောက်အောင် ဆိုနိုင်သည်။ ။ စာပေါင်ပဲ့သည်။ ။ ရှင်းလင်းသည်။ ။

"ကဲ . . . ကဲ လမ်းလျှောက်တဲ့ ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့က ဆိုကြပါ"

ဦးအေးသန့်က ဦးပိုင်းမှ ထ၍ သူ့အဖွဲ့သားတွေကို ဆော်သြသည်။ ။ ကျွန်တော်တို့ သည် တစ်ယောက်မျက်နှာ တစ်ယောက် လှမ်းကြည့်လိုက်ကြသည်။ ။ သူတို့ က လူရင်းတွေချည်း။ ကျွန်တော်တို့ က လူစိမ်းတွေ။ လိုက်ဆို၍ ဖြစ်မှ ဖြစ်ပါမလား။ စိန်ကောင်း ကျောက်ကောင်း ရောင်းတုန်း ဆေးရိုးသည် က ကန့်လန့်အဖြစ်မျိုး ရောက်လျှင်မကောင်း။ နည်းနည်းလည်း အမ်းနေကြသည်။ ။

မမရီက 'ပျို့မှာ တမ်း'ပြီးလျှင် 'ဖိုးသာအောင်'ကို ဆက်ဆိုသည်။ ။ သူတို့ အဖွဲ့သားတွေက လက်ခုပ်လိုက်တီးကြသည်။ ။ လိုက်ဆိုကြသည်။ ။ ကျွန်တော်တို့ က ဟိုငေးသည် ငေး၊ ဟိုကြည့် သည် ကြည့်၊ သီချင်းလည်း လိုက်မဆို၊ လက်ခုပ်လည်း လိုက်မတီး။

ခဏနေတော့ ကားအလယ်ကောင်က အူလမ်းကြောင်းမှ ပစ္စည်းတွေကို ရှင်းပြီး ဒေါ်အေမီက အိန္ဒိယအကကို ကသည်။ ။ ကျွန်တော်တို့ က ဟိုငေးသလို၊ သည် ငေးသလိုလို၊ ပြုံး သလိုလို ရယ်သလိုလို။

ဒေါ်အေမီပြီးတော့ ဒေါ်တင်ကြည် ထကသည်။ ။ ပထမတော့ အရွန်းအပြက်ကသည် ဟု ထင်လိုက်မိသေးသည်။ ။ မဟုတ်ပါ။ လှပစွာ၊ နွဲ့နှောင်းစွာ၊ ကျမ်းကျင်စွာ ကခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ။ သူ ခေါင်းငဲ့ပုံ၊ သူ့ပခုံးချီပုံ၊ သူခါးနွဲ့ပုံ၊ သူ လက်ကွေးပုံ၊ သူ ခြေသိမ်းပုံတို့ သည် တကယ့် မင်းသမီးဟန်

။ တကယ့် ကချေသည် ဟန်။ တကယ့် သဘင်သည် ဟန်။ သူ့အကသည် ကဗျာတစ်ပုဒ် လိုလှသည် ။

ကျွန်တော်သည် ပိတ်ကားပေါ်တွင် ၊ စင်မြင့်ပေါ်တွင် မဟုတ်ဘဲ အရပ်ဝတ်အရပ်စားဖြင့် သီတာဝင်း ကျွန်တော် တို့ ကို အလွတ်ကပြဖူးသည် ကို ကြည့်ခဲ့ဖူးပါသည် ။ မန္တလေး ပန်ကျာ ခင်ဝင်းနွယ် ကျွန်တော် တို့ အား အလွတ်ကပြသည် ကို ကြည့်ခဲ့ဖူးပါသည် ။ ခိုင်မာလာနှင်းဆီကို ဝင်းဦးရိုက်ခဲ့စဉ်က စိန်မောင်စတူဒီယိုတွင် ခင်သန်းနု အလွတ်ကပြသည် ကိုလည်း ကြည့်ခဲ့ဖူးပါသည် ။

ကျွန်တော်သည် ဒေါ်တင်ကြည်၏ အကကို ကြည့်ရင်း သူတို့ တစ်တွေ၏ ကဟန်များကို သတိရနေလေသည် ။

မုပွလင်မှာ နားပြီးနောက် ခရီးဆက်သည့် အခါတွင် မမရီသည် သီချင်းတွေကို တစ်ပုဒ်ပြီးတစ်ပုဒ် ဆိုသည် ။ သူ့ဘေးတွင် လိုက်လာသည့် မမတင်ကလည်း လိုက်ဆိုသည် ။ နောက်တော့ ကားထဲတွင် ပါလာသူများ အားလုံးပင် လိုက်ဆိုသည် ။

ကျွန်တော်တို့ လမ်းလျှောက်အဖွဲ့ကတော့ လိုက်မဆိုကြပါ။ သို့ရာတွင် စစ်တောင်းတံတား တစ်ဖက်တုန်းကလို၊ ဟိုငေးသလိုလို၊ ပြုံးသလိုလို ၊ ရယ်သလိုလိုတော့ မဟုတ်ကြတော့ပါ။ ရေခဲသည် အရည်ပျော်စ ပြုလေပြီ။ ကျွန်တော့်ရှေ့က ဆရာဝန်ကြီးသည် လက်ခုပ်တီးနေပါပြီ။ ကျွန်တော့်နောက်က အငြိမ်းစား ပညာရေးမှူးကြီးသည် လည်း ပေါင်ပုတ်၍ စည်းလိုက်နေပါပြီ။ အငြိမ်းစား ညွှန်ကြားရေးမှူးကြီးသည် လည်းကောင်း၊ အငြိမ်းစား အရေးပိုင်ကြီးသည် လည်းကောင်း၊ ညွှန်မှူးကြီးနှစ်ဦးသည် လည်းကောင်း၊ အာမခံကိုယ်စားလှယ်ကြီးသည် လည်းကောင်း၊ ပါမောက္ခကြီးသည် လည်းကောင်း လက်ခုပ်တီးနေကြပါပြီ။

သူတို့ ကိုကြည့်ပြီး ကျွန်တော့်ကိုယ် ကျွန်တော် ပြန်ကြည့်လိုက်သော
အခါတွင် ကျွန်တော်သည် လည်း လက်ခုပ်တီးနေသည် ကို တွေ့ရသည်
။

မိသားစုကိစ္စတွေ၊ လူမှုကိစ္စတွေ၊ အလုပ်တာဝန်တွေ၊ ကတိတွေ၊ စိ
တ်ညစ်စရာတွေ၊ မျှော်မှန်းချက်တွေ၊ စိတ်တိုင်းမကျမှုတွေ၊ ဘဝင်မကျမှု
တွေ၊ ဒေါသတွေ အားလုံးကို မေ့သွားပါသည် ။

ဂရိဒဿနဆရာ 'အရစ္စတိုတယ်' က နစ္စ၊ ဂီတ၊ ဝါဒီသ စသည့် သီချ
င်းကပြမှုနှင့် ပတ်သက်သော ရသခံစားမှု၏ အနက်ကို ဖွင့်ဆိုရာတွင် စိ
တ်လှုပ်ရှားမှုကို ဆေးကြောသန့်စင်ပစ်ခြင်းဟု (Joarl catharsis)ဖွင့်ဆိုခဲ့
၏ ။ ကိုယ်တွင်းတွင် ရှိသည့် အညစ်အကြေးတို့ ကို ဝမ်းနုတ်ဆေး စား
သန့်စင်အောင် ထုတ်လိုက်သကဲ့သို့ သီဆိုကခုန်မှု တို့ ကို ခံစားရင်ထဲတွ
င် တင်းကျပ်ပြည့် သိပ်နေသော ခံစားချက်တို့ ကို ဆေးကြောသန့်စင် ပစ်
လိုက်သည် ဆိုသည့် သဘောပင် ဖြစ်သည် ။

ကျိုက်ကော်-သိမ်ဆိပ်သို့ ရောက်သည့် အခါတွင် ကျွန်တော်တို့ မော
လည်း မောလှပြီ။ ထမင်းလည်း ဆာလှပြီ။

ဒေါ်တင်ကြည်၊ မမရီနှင့် မမတင်တို့ ကမူ ကျွန်တော်တို့ အားလုံးထ
က်ပင် မောပေလိမ့်မည်။

...

မော်လမြိုင်ကို မော်တော်ကားဖြင့် နှစ်ခေါက်သုံးခေါက် ရောက်ဖူး
သော်လည်း ကျိုက်ကော်-သိမ်ဆိပ်ကို ကျွန်တော် သတိမထားမိခဲ့။ ကျို
က်ကော်-သိမ်ဆိပ်သည် ကျွန်တော့် အတွက် "အသစ်တွေ့ရှိချက်" ဖြစ်သ
ည် ဟု ဆိုရမည် ထင်သည် ။ ဘေးတစ်ဖက်တစ်ချက်တွင် ရာဘာတော

တွေက စိမ်းညိုနေသည် ။ ရာဘာတွေကြားတွင် နာနတ်ခြံတွေ၊
ဒူးရင်းခြံတွေကို မြင်ရသည် ။ ကားလမ်းဝဲဘက်တွင် တောင်တန်းများ
က နီးလာလိုက်၊ ဝေးသွားလိုက်။ လမ်းတစ်လျှောက်တွင် ရွာဆက်ပြတ်
သည် ဟူ၍ မရှိ။ ရွာကို ကျော်လာလျှင် ခြံတွေ၊ လယ်ကွင်းတွေ။

ကျိုက်ကော်-သိမ်ဆိပ်သည် အစိမ်းရောင်ဖြင့် လွင်နေသောလေသည်
ဒူးရင်းနံ့ဖြင့် မွှေးနေသည် ။

ကျိုက်ကော်နှင့် သိမ်ဆိပ်မှာ တစ်ရွာတည်းလို ဖြစ်နေသည် ။ ချောင်း
ကလေး တစ်ချောင်းက ရွာနှစ်ရွာကြားတွင် ကွေ့ကောက်စီးနေသည် ။

ကျွန်တော်တို့ ကို အိမ်သစ်တစ်လုံး နေရာပေးသည် ။ အိမ်က ခေတ်
မီလှပစွာ ဆောက်ထားသည့် အိမ်သစ်ကလေး။ လူပင် မနေရသေး။ ရေ
အိမ်၊ ရေချိုးခန်း စသည် တို့ ဖြင့် အစစအရာရာ အဆင်ပြေသည် ။ ကျွန်
တော်တို့ အမျိုးသားတစ်ယောက်က ထိုအိမ်ကလေးတွင် စတည်းချပြီး
အမျိုးသမီးများက ဦးအေးသန့်၊ ဒေါ်အေးရီတို့ ၏ မောင်၊ ကိုအေးလွင်တို့
အိမ်မှာ တည်းကြသည် ။ ကိုအေးလွင်တို့ အိမ်မှာ တော် တော် ကြီးသည့်
ခေတ်မီနှစ် ထပ်တိုက်ကြီး ဖြစ်သည် ။ ဝင်းနှင့် ခြံနှင့် မော်တော် ကားဂို
ဒေါင်နှင့် ။ ခေတ်မီဗီသုကာ ပညာရပ်သည် ကျေးလက်သို့ ရောက်နေ ပေ
ပြီ။ လွန်ခဲ့သည့် ဧပြီလဆန်းတုန်းကလည်း ကချင်ပြည်နယ် ဟိုပင်က အိ
မ်တစ်အိမ်ကို ကျွန်တော် ရောက်ခဲ့ဖူးသည် ။ ဧည့်ခန်း၊ ထမင်းစားခန်း၊
ရေချိုးခန်း၊ မီးဖိုစသည် တို့ ကို ခေတ်မီစွာ ဖွဲ့ထားပြီး ပါကေးခင်းကျွန်း
ပေါ်တွင် ကော်ဇောတွေ ခင်းထားသော ခေတ်မီဆိုဖာကြီးတွေနှင့် လှပ
သော တိုက်ကြီးတစ်တိုက် ဖြစ်သည် ။ ယခု ကိုအေးလွင်တို့ တိုက်မှာ လ
ည်း ကျေးလက်က နေရာထိုင်ခင်းနှင့် မတူ။ မြို့ပြ၏ အဆောင်အယောင်
တွေ အပြည့်။

ကိုအေးလွင်တို့ အိမ်တွင် မနက်စာ စားပြီးနောက် ကျွန်တော်တို့ သည် သထုံသို့ ထွက်လာခဲ့သည်။ ။

သထုံနှင့် ကျိုက်ကော်-သိမ်ဆိပ်မှာ ဘာမှ မဝေး။ ဆယ်မိုင်လောက် သာဝေးသည်။ ။ လမ်းတွင် ကျွန်တော်တို့ သည် အလံတစ်ရာဘုရားကိုလည်း ဝင်ဖူးခဲ့ကြသည်။ ။ အလံတစ်ရာ ဘုရားအဝင်တွင် ကြီးမားသော ကံ့ကော်ပင်များ တန်းစီ၍ ပေါက်နေသည် ကို တွေ့ရသည်။ ။ သည် လောက်ကြီးမား၍ သည် လောက်များ ပြားသည့် ကံ့ကော်ပင်တွေကို ကျွန်တော် ဘယ်မှာ မှ မတွေ့ဖူးသေး။ ကံ့ကော်ပင်များ သည် အုပ်မိုးကာ ကံ့ကော်ကိုင်းများ မြေပြင်ထိအောင် ညွတ်ကျနေသည်။ ။

"ဒီကံ့ကော်ပင်ကြီးတွေက သက်တမ်းကြာလှပြီ။ ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ်ကတည်းက ဒီလိုပဲ မြေပြင်ကို ကိုင်းညွတ်ကျနေတာပဲ။ ကံ့ကော်ပင်အောက် ရောက်ရင် လူကိုမမြင်ရတော့ဘူး၊ ကံ့ကော်ကိုင်းတွေ ဖုံးနေတာနဲ့ လူကို မနည်းကြည့်ယူရတယ်။ ကံ့ကော်ပွင့်ချိန်ဆိုရင် ဒီနားတစ်ဝိုက်မှာ မွေးနေတာပဲ" ဦးအေးသန့်က ပြောပြသည်။ ။

ထိုမျှများ ပြားသော ကံ့ကော်ပင်များကို စိုက်ထားရခြင်းမှာ ကံ့ကော်ပင်ခြေရင်းတွင် ပွင့်တော်မူမည့် အရိမေတ္တယျ မြတ်စွာဘုရားကို ပူဇော်သောအားဖြင့် စိုက်ထားခြင်း ဖြစ်သည် ဟု သိရသည်။ ။ ကျွန်တော်သည် မော်လမြိုင်သို့ ကားလမ်းဖြင့် သွားစဉ် အလံတစ်ရာစေတီတော်ကြီးကို အဝေးမှ နေကြည့်လျှင် တောတန်းတွေ နောက်ခံထားပြီး ကွင်းပြင်ထီးတည်းကြီးတွင် တည်ထားခြင်း ဖြစ်သဖြင့် မုံရွာဘက်မှ အဝင်ဖူးမြင်ရသော စစ်ကိုင်း ကောင်းမှု တော်စေတီကြီးကို ဖူးမြင်ရသလို ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံးကို လွှမ်းမိုးထားသည် ဟု စိတ်ထဲတွင် ခံစားရသည်။ ။ မော်တော်ကားလမ်းမကြီးမှ ချိုးဝင်၍ ကုန်းပြေပြေကလေးအတိုင်း တက်ခဲ့

လျှင် ကံ့ကော်ပင်တန်းများကို ရောက်သည် ။

ကံ့ကော်ပင်တန်း အနီးတွင် မော်တော်ကားကိုရပ်ပြီး
စေတီတော်ကြီးကို အနီးကပ် ဖူးမြော်လိုက်သည့် အခါတွင် တောင်တန်း
တွေ၊ သစ်ပင်တွေ မရှိတော့။ မိုးတိမ်တို့ ဖြင့် မှိုင်းညိုနေသော ကောင်း
ကင်ကြီးသော ကျန်တော့သည် ။ စေတီတော်ကြီးသည် ဧကတစ်ရာရှိ
သော ပရိဝုဏ်ထဲတွင် အထီးတည်း စံပယ် နေသကဲ့သို့ ရှိသည် ။

အများကသာ အလံတစ်ရာဘုရားဟု ခေါ်နေကြသော်လည်း မဟာ
သောဏ္ဍာရစေတီတော် ဟု လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာအေးစေတီဟု လည်း
ကောင်း၊ တစ်နေရာတွင် ကမ္ဘာလုံးထိုးထားသည် ။

အလံတစ်ရာစေတီတော် ကြီးကို ဦးစီး၍ တည်သူပုဂ္ဂိုလ်တို့ မှာ ပအိုဝ်း
ဝံအမျိုးသားဆရာတော် ကြီး အရှင်စန္ဒဝံသ ဖြစ်သည် ။ ၁၂၇၅ ခုဖွားဖြစ်
၍ ကိုရင်ကြီးဘဝ အရောက်တွင် ဘီးလင်းမြို့နယ် ရွှေရောင် ပြတောရ
ကျောင်းဆရာတော် ဦးအာလောကထံတွင် အရည်ဝါသီတောရ ဆောက်
တည်နည်းနှင့် အခြားမူတင်ကျင့်နည်းတို့ ကို လေ့လာခံယူကာ ထိုနည်း
အတိုင်း သက်သတ်လွတ် အာဟာရကို တစ်သက်လုံး
ကျင့်သုံးဆောင်သွားခဲ့သည် ။

အရှင်စန္ဒဝံသသည် အလံတစ်ရာစေတီတော်ကြီး မတည်မီက အလံ
တစ်ရာဘုရား တောင်ကုန်းအရှေ့ဘက်ရှိ မိုးမခတောင်တွင် အရည်ဝါသီ
တောရ ဆောက်တည်၍ သီတင်းသုံးခဲ့သည် ။ တစ်နေ့တွင် ယခု အလံတ
စ်ရာ စေတီတော်နေရာ ကုန်းမြင့်အထက် ကောင်းကင်တွင် ဘုရားရှင်၏
ဓာတ်တော် ကွန့်မြူးနေသည် ကို အခြားသူများ နှင့် အတူ ဖူးမြင်လိုက်ရ
သည် ဟု ဆိုသည် ။ ထိုစဉ်က ဆရာတော် အရှင်စန္ဒဝံသသည် သီဟိုဠ်ကျွ
န်း အနုရာဓမြို့တော် တောင်ဘက်၊ မဟာဝိဟာရကျောင်းတိုက်တွင် သီ

တင်းသုံးတော်မူသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တစ်ပါး စီရင်တော်မူသည် ဟု အဆိုရှိသည့် ဆံကေသဓာတုဝံကျမ်းကို တွေ့ထားသည် ဟု ဆိုသည် ။

ထိုကုမ္ပဏိတို့တွင် မြတ်စွာဘုရားက အရှင်အနုရုဒ္ဓါအစရှိသော ရဟန္တာခြောက်ပါးကို ဆံတော်ခြောက်ဆူပေး၍ ပစ္စန္တရာဇ်တိုင်းရှိ အများ သတ္တဝါတို့ အကျိုးအတွက် ဘုရားတည်လေဟု မိန့်တော်မူခဲ့ကြောင်း၊ ဤဆံတော် မြတ်တို့ သည် သာသနာသက္ကရာဇ်တစ်ဝက် လွန်လျှင် ပူဇော်သက္ကာရကြီးစွာရမည် ဟု ဗျာဒိတ် ပေးတော်မူခဲ့ကြောင်းဖြင့် ထိုကျမ်းတွင် ပါရှိသည် ဟု ဆိုသည် ။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါတို့ တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သော ဓာတ်တော်မွေတော်တို့ မှာ သာသနာ တစ်ဝက်မကျိုးမီတွင် တောကြိုချုံကြားတွင် ဆင်းရဲငြိငြင်စွာ ကိန်းဝပ်ခဲ့ရကြောင်း၊ သို့ရာတွင် သာသနာတစ်ဝက် လွန်သည် နှင့် အထူးပူဇော်သက္ကာရ ပြုခဲ့ရမည် ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ထိုကျမ်းတွင် ရေးထားသည် ဟု ဆိုသည် ။

မိုးမခတောင် တောရမှ အရှင်စန္ဒဝံသသည် မိမိဖူးမြင်လိုက်ရသော ဓာတ်တော်၊ မွေတော်တို့ ရောင်ခြည်ကွန့်မြူးနေချက်နှင့် ဆံကေသဓာတုဝံကျမ်း အဆိုတို့ ကို အခြေခံကာ ထိုနေရာတွင် အလံတစ်ရာ စေတီတော်ကြီးကို တည်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည် ။

အလံတစ်ရာစေတီတော်ကြီးကို မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၁၄ ခုနှစ်တွင် စတင်တည်ခဲ့ပြီး၊ နောင် ၂၁ နှစ် အကြာ ၁၃၃၅ ခုနှစ် တွင် မူ အပြီးသတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည် ။

အလံတစ်ရာဘုရားဟု အမည်တွင် ရခြင်းမှာ ဉာဏ်တော်အမြင့် အလံတစ်ရာရှိအောင် တည်ရန် ရည်ရွယ်ခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည် ။ ယနေ့ထိ စေတီ၏ ဉာဏ်တော် အမြင့်မှာ ပလ္လင်မှ စိန်ဖူးတော် အထိ ၄၂၉ ပေ

ရှိသည် ဟု ဆိုသည်။ ။

အလံတစ်ရာစေတီတော်ကား လူထုက တည်သော စေတီတော်အစစ် ဖြစ်သည်။ ။ ထိုစေတီကို တည်သည့် အခါ၌ ဆရာတော်ကြီးအရှင်စန္ဒဝံသသည် ငွေလုံးငွေရင်းဖြင့် ထည့်ဝင် မည့် အလှူရှင်ဆို၍ တစ်ဦးမျှမရှိ။ ကျေးလက်ရှိ မွန်အမျိုးသား၊ ကရင်အမျိုးသား၊ ပအိုဝ် အမျိုးသားများ နှင့် မြန်မာအမျိုးသားတို့ ၏ မူးစုပဲစု ထည့်ဝင်ငွေကလေးများ ဖြင့် စတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ။ လုပ်မပေးနိုင်သဖြင့် လုပ်အားကိုလည်း ဆရာတော်ကြီး၏ သီလသိက္ခာ၊ သမာဓိ သိက္ခာ၊ ပညာသိက္ခာတို့ ကို အရင်းတည်၍ အလှူခံသောကြောင့် အနီးတစ်ဝိုက်ရှိ ကျေးလက်များမှ ရွာသူရွာသားများ ၊ အထူးသဖြင့် ဆရာတော်၏ မျိုးနွယ်ဖြစ်သော ပအိုဝ်အမျိုးသားများက စေတနာသန့်သန့်ဖြင့် လှူဒါန်းခဲ့ကြသော လုပ်အားဖြင့် တည်ဆောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ။

ယင်းအချက်သည် ပင်လျှင် အလံတစ်ရာစေတီတော်ကြီး၏ ထူးခြားချက်တစ်ရပ် ဖြစ်နေသည် ဟု ကျွန်တော် ထင်ပါသည်။ ။

အလံတစ်ရာ စေတီတော်ကြီးကို တည်ခါစတုန်းက ဆရာတော်နှင့် တကွ ဦးပဉ္စင်းများ ၊ ကိုရင်များ ၊ ကျောင်းသားများက စတင်၍ ကုန်းမြေပေါ်ရှိ ချုံနွယ်ပိတ်ပေါင်းတို့ ကို ရှင်းလင်းရသည်။ ။ တောထွင်ရသည်။ ။ ထို့နောက် ဆရာတော်က ပါရမီဆယ်ပါးအဖွဲ့ကို ဖွဲ့သည်။ ။ ပါရမီဆယ်ပါးအဖွဲ့ဆိုသည် မှာ ရက်ပိုင်း၊ လပိုင်း၊ နှစ် ပိုင်းစသဖြင့် ကိုယ်တတ်နိုင်သလောက် အဓိဋ္ဌာန်ပြု၍ သက်သတ်လွတ်စားသုံးရေး၊ ငါးပါးသီလ စောင့်ထိန်းရေး၊ သာသနာပြုလုပ်ငန်းများ တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရေး၊ ပါရမီဆယ်ပါးကို တတ်နိုင်သမျှ ဖြည့်ဆည်းရေး စသည့် ရည်ရွယ်ချက်များ သည် အဖွဲ့၏ ဝါဒ ဖြစ်သည်။ ။ အသင်းဝင်ကြေးမှာ ပြားတစ်ရာ

ဖြစ်သည်။ ။ ထိုပြားတစ်ရာကို တစ်ခါတည်း မထည့်နိုင်လျှင် ငါးပြား၊ ဆယ်ပြားစသည် ဖြင့် အလီလီ ထည့်ဝင်နိုင်ကြသည်။ ။ ဆရာတော်၏ ကြီးကြပ်မှုဖြင့် အလံတစ်ရာစေတီတော် တည်ရာတစ်ဝိုက်တွင် ဗုဒ္ဓဂါမဆိုသည့် ရွာ တစ်ရွာကို ထူထောင်ထားသည်။ ။ ထိုရွာတွင် လုပ်အားပေးကြသော ရသေ့နှင့် လူယောဂီများ နေထိုင်ကြရသည်။ ။ မနက် ဖန်ရာရီမှ ညနေ ဖန်ရာရီအထိ လုပ်အားပေးရပြီး လုပ်အားလှူသူများကို မနက်တစ်ခါ ညတစ်ခါ ဆန်ပြုတ်တိုက်သည်။ ။ အသေးသုံးအဖြစ် သူတို့ ကို တစ်နေ့ပြားနှစ် ဆယ်ပေးသည်။ ။ လုပ်အားလှူသူများ သည် ရသေ့အဝတ်အစား၊ ယောဂီအဝတ်အစား၊ ဖိုးသူတော် အဝတ်အစား၊ အဝတ်ဖြူ၊ အဝတ်နက် စသည့် တို့ ကိုသာ ဝတ်ဆင်ရမည်။ လုပ်အားမပေးနိုင်တော့လျှင် ဗုဒ္ဓဂါမမှ ထွက်သွားကြရသည်။ ။

လုပ်အားပေးသူများ တွင် မိမိတို့ နေထိုင်မှုကိစ္စ၊ မိသားစုကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် မိုးရာသီစပါးစိုက်ချိန်တွင် လေးလ၊ နွေရာသီစပါးရိတ်ချိန်တွင် လေးလ၊ စုစုပေါင်းရှစ်လ အပြင်ထွက်၍ အလုပ်လုပ်ခွင့် ပေးသည်။ ။ ထိုရာသီများမှ အပ ဖြစ်သည့် ကျန်လေးလတွင် ဗုဒ္ဓဂါမသို့ လာရောက်နေထိုင်ကာ လုပ်အားပေးကြရသည်။ ။

ဤသို့ လုပ်အားပေးသည့် ကိစ္စတွင် မည်သူ၏ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ချက်မျှ မပါဘဲ မိမိဆန္ဒအလျောက် ပေးလိုက ပေးနိုင်သည်။ ။ မပေးလျှင်လည်း နေနိုင်သည်။ ။

ယင်းသို့ လုပ်အားပေးရာတွင် လုပ်အားပေးအဖွဲ့များကို ဖွဲ့ထားသည်။ ။ ပန်းရန်၊ ပန်းပဲ၊ လယ်သမား၊ စက်မှုလက်မှု၊ အလှူခံ၊ အကျွေးအမွေး၊ ပညာရေး၊ အနုပညာ၊ ကဇာတ်၊ မှတ်တမ်းတင် အဖွဲ့စသည့် လုပ်ငန်းအလိုက် အစုငယ်များ ဖွဲ့ပေးထားသည်။ ။

စေတီတော် တည်ဆောက်ရာတွင် ငွေအား၊ လူအားကို ကိုယ့်ဘာသာ
ကိုယ် စည်းရုံး ရှာဖွေရုံမျှမက ဆောက်လုပ်ရေး ပစ္စည်းများကိုလည်း ကို
ယ့်ဘာသာကိုယ် ဖန်တီးယူရခြင်း ဖြစ်ပါ သည် ။ ဘယ်သူကမျှ အကူအ
ညီမရခဲ့ပါ။ ဥပမာအားဖြင့် ကျောက်၊ အုတ်၊ ထုံးစသည် တို့ ကို မိမိသာ
သာ ထုတ်လုပ်ကြရသည် ။ ဘိလပ်မြေ မရသဖြင့် ရှေးမြန်မာ အင်္ဂတေစ
ပ်နည်းကို အခြေခံကာ ကိုယ့်နည်းဖြင့် ကိုယ်တီထွင် အသုံးပြုခဲ့ရသည် ။

ထိုစေတီတော်ကြီးကို တည်ဆောက်စဉ်က ကြီးကြပ်တည်ဆောက်ခဲ့
သည့် အရှင်စန္ဒဝံသသည် ၁၂၇၅ ခုနှစ် တွင် ဖွားမြင်ခဲ့ရာ ယခု သက်
တော်ထင်ရှား ရှိသေးသလား။ ပျံလွန်တော်မူပြီလော ဆိုသည် မှာ ကျွန်
တော် မသိခဲ့ရပါ။

ကျွန်တော်သည် တောရတွင် အရညဝါသီအဖြစ်ကျင့်ကြံသော ဆရာ
တော်၏ သူတော်သူမြတ် အကျင့်သီလကို လည်းကောင်း၊ သာသနာ၏
အကျိုးအတွက် စွမ်းစွမ်းတမံ ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့သော ဆရာတော်၏
တည်ကြည်မြင့်မြတ်မှုကို လည်းကောင်း၊ မည့် သည့် အကူအညီမျှ မယူ
ဘဲ လူထုကို စည်းရုံးကာ ထိုမျှခက်ခဲပင်ပန်းသော လုပ်ငန်းကြီးကို အပြီး
တိုင် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့သော ဆရာတော်၏ အရည်အချင်းကိုလည်း
ကောင်း ဦးခိုက်ပူဇော်ခဲ့ပါသည် ။

ထိုမျှကြီးမားသော လုပ်ငန်းကြီးအတွက် ဆရာတော် ကြုံတွေ့ခဲ့ရ
သော အခက်အခဲများကို အလွယ်ဖြင့် မှန်းဆကြည့်နိုင်ပါသည် ။
ထိုမျှကြီးမားသော လုပ်ငန်းကြီးကို မည့် သည့် အကူအညီမျှမပါဘဲ လုပ်
ရခြင်းသည် လွန်စွာ တာဝန်ကြီးလှပေသည် ။ ထိုအခက်အခဲတို့ ကို
ရေးပြလျှင်ပင် စာအုပ်တစ်အုပ်၊ ကျမ်းတစ်စောင် စာဖွဲ့ ဖြစ်လောက်ပါသ
ည် ။ သို့ရာတွင် ဆရာတော်ကမူ-

"မဖောက်ပြန်သော သီလသစ္စာ၊ ကြီးမားသော ခန္တီမေတ္တာ၊ မြဲမြံသော ဇွဲလုံ့လတို့ဖြင့် အခက်အခဲပေါင်း မြောက်မြားစွာကို ကျော်လွှား ဖြတ်သန်းပြီး တည်ဆောက်ခဲ့ရခြင်း ဖြစ်သည်" ဟု အလံတစ်ရာ မဟာသော ဣန္ဒာရ ကမ္ဘာအေးစေတီတော် သမိုင်းအကျဉ်းချုပ်တွင် ခပ်ရိုးရိုးမျှသာ ရေးတော်မူခဲ့သည်။

ထိုစာပုဒ်သည် အလံတစ်ရာဆရာတော်၏ စိတ်စရိုက်ကို ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြနေသည် ဟု ကျွန်တော် ထင်ပါသည်။

သထုံနှင့် ကျိုက်ကော်-သိမ်ဆိပ်လမ်းကား အသွားအလာမပြတ်ပါ။ ရန်ကုန်-မော်လမြိုင် အဝေးပြေးကားတွေ၊ ဒေသအတွင်း ခရီးတိုဆွဲသည့် မော်တော်ကားတွေ လမ်းတစ်လျှောက်တွင် ဥဒဟို သွားလာနေကြသည်။ ရွာဆက်ကလည်း နီးလာသည်။ လေကမူ တစ်လျှောက်လုံး ဒူးရင်းနံ့သင်းနေသည်။

ဒူးရင်းဆို၍ ပြောရဦးမယ်။ ကျိုက်ကော်-သိမ်ဆိပ် ကိုအေးလွင်တို့ အိမ်တွင် မနက်စာ စားပြီးသည့် အခါ၌ ဧည့်သည် များကို အချို့ပွဲအဖြစ် ဒူးရင်းသီးဖြင့် ဧည့်ခံသည်။ ဒူးရင်းသီး တော်တော် ကောင်းသည် ဟု ဆိုသည်။ ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့သားတွေ တော်တော်များများ စားပစ်လိုက်ကြသည်။ ပါမောက္ခဆရာဝန်ကြီးက 'သိပ်မစားကြနဲ့ နော်၊ ကိုလက်စထရော များ တယ်'ဟု သတိပေးသည်။ သို့ရာတွင် သူ့စကားကို မည်သူမျှ နားထောင်ကြဟန် မတူပါ။ သူကိုယ်တိုင်လည်း တော်တော်များများ စားဖြစ်သွားဟန် တူပါသည်။ ဒူးရင်းသီးကျွမ်းကျင်သူ မော်လမြိုင်သားနှင့် ထားဝယ်သားကမူ တော်တော် ကောင်းသည့် ဒူးရင်းသီးဟု မှတ်ချက်ချသည်။

"မတတ်နိုင်ဘူး ပြီးတော့မှ ကိုလက်စထရော ကျသွားအောင် လမ်းပို

လျှောက်မယ်" တော်တော်များများ စားပစ်လိုက်ကြသည်။ ။

ကျွန်တော်ကား နူးရင်းသီးအနံ့ကို မခံနိုင်သဖြင့် မစားဖြစ်ပါ။ ကျွန်တော် ရန်ကုန်ရောက်သည် မှာ ကြာလှပြီ။ ၁၉၄၇ ခုနှစ်ကတည်းက ဆိုတော့ လေးဆယ့်ငါးနှစ် ကျော်ကျော်ရှိနေပြီ။ ထားဝယ်တို့ မြိတ်တို့ ကို သွားတုန်းက နူးရင်းခြံတွေအထိ ရောက်ဖူးသည်။ ။ အပင်ပေါ် တက်ဆွတ်ပြီး နူးရင်းသီးတွေကို လောလောလတ်လတ် ခွဲကျွေးသည်။ ။ ကျွန်တော် မစားဖြစ်ပါ။ ရန်ကုန်သို့ ရောက်လာသော အညာသားသည် ရောက်စတွင် ရန်ကုန်မိုး၊ နူးရင်းသီးနှင့် ငါးပိရည် တို့ ကို တော် တော် ကြောက်ပါသည်။ ။ ရန်ကုန်မိုးထဲတွင် လမ်းမသွားတတ်ပါ။ နူးရင်းသီးအနံ့ကို မခံနိုင်ပါ။ ငါးပိရည်အနံ့ကိုလည်း မခံနိုင်ပါ။ သို့ရာတွင် အနှစ်လေးဆယ်ကျော်နေပြီးသည့် နောက်တွင် မူ ကျွန်တော်သည် ရန်ကုန်မိုး၊ ငါးပိရည်တို့ နှင့် စေ့စပ်ရေး ရသွားကာ သင့်မြတ်သွားကြသော်လည်း နူးရင်းသီးမှာ ကား ယခုတိုင် ကျွန်တော်နှင့် စစ်ဖြစ်နေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ။

"အဲဒါက စိုက်ပျိုးရေး သိပ္ပံ"

ဦးအေးသန့်က မော်တော်ကားလမ်း ဝဲဘက်ရှိဝင်းကြီးတစ်ခုကို လက်ညှိုးထိုးပြသည်။ ။ မြို့နှင့် ခပ်လှမ်းလှမ်း တောင်တန်းနိမ့်နိမ့်တွေကို နောက်ကျောပေးထားသည့် ဝင်းကြီးဖြစ်ပြီး ကျောင်းပိုင်စိုက်ပျိုးဧက ၂၉၀ ရှိသည် ဟု သိရသည်။ ။

သထုံစိုက်ပျိုးရေး သိပ္ပံမှာ ၁၉၆၇ ခုနှစ်က ဖွင့်လှစ်ခဲ့ကြောင်းသိသည်။ ။ ဆယ်တန်းကို အပိုင်း(ခ)ဖြင့် အောင်မြင်သူများ နှင့် ဝါသနာပါသူများ အတွက် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေး ပညာရပ်များကို သင်ကြားပေးရန် ဖြစ်ပြီး သင်တန်းကာလမှာ ၃ နှစ်ဖြစ်သည်။ ။

စပါးစိုက်ကွင်း၊ ကြံခင်း၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်စိုက်ခင်း၊ ပန်းစိုက်ခင်း

တို့ အပြင် အုန်း၊ ငှက်ပျော၊ သရက်၊ ပိန္နဲ၊ ခူးရင်း၊ နာနတ်၊ သီဟိုဠ်သရက်၊ ရာဘာစသည့် ဥယျာဉ်ခြံမြေများ လည်း ရှိသည် ။ ကြက်၊ ဝက်၊ ဘဲစသည့် မွေးမြူရေးခြံများ လည်း ရှိသည် ဟု ဆိုနိုင်သည် ။ မွေးမြူရေးသည် တစ်ချိန်တည်း၌ ပညာသင်ပေးရာ ကျောင်းလည်း ဖြစ်ပြီး ကုန်ထုတ်လုပ်ရာ နေရာတစ်ခုလည်း ဖြစ်သည် ဟု ဆိုနိုင်သည် ။

လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး အဓိကဖြစ်သည့် နိုင်ငံတွင် စိုက်ပျိုးရေးကျောင်းများ ဖွင့်ပေးသည် မှာ ကောင်းပါသည် ။ ယနေ့လူငယ်များ သည် ကာယအလုပ်ကို အထင်သေးနေကြသည် ။ ဆယ်တန်းကို ဒီတွေတစ်သိကြီးဖြင့် အောင်ရန် မှန်ကန်သောနည်းဖြင့်ရော၊ လွဲမှားသော နည်းဖြင့်ပါ ကြိုးစားနေကြသည် ။ ထိုအထဲတွင် မိဘများ လည်း ပါသည် ။ ဒီဖြင့် အောင်ပြီး ဆေးတက္ကသိုလ်၊ စက်မှုတက္ကသိုလ်လောက်ကိုသာ မှန်းသြသည် ။ ဝိဇ္ဇာ၊ သိပ္ပံ၊ ရိုးရိုးအဓိက ဘာသာတဲ့ လောက်ကိုမူ စိတ်ကူးထဲပင် မထည့်ကြ။ သက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရပ်မှာ ပင်လျှင် ပညာရေးနှင့် စိုက်ပျိုးရေးကို မစဉ်းစားကြ။ "ပညာရေးနှင့် စိုက်ပျိုးရေး ဆိုလိုက်လျှင် အလွန်ဆုံး ကျောင်းအုပ်နှင့် အုပ်ဂျာပဲ ဖြစ်မှာ ပေါ့၊ ဒါတောင် ပင်စင်ယူခါနီးမှ ဖြစ်မှာ "ဟု သူတို့ က ပြောလေ့ရှိကြသည် ။ ဆယ်တန်းကို အပိုင်း(ခ)ဖြင့် အောင်သူများကလည်း နောက်ထပ် မျှော်လင့်ချက်တွေ မထားကြတော့ဘဲ ဆူလွယ်နပ်လွယ် သင်္ဘောသားလမ်းကို လိုက်ကြသည် ။

ဤသည် မှာ ကျွန်တော် တို့ ယနေ့တွေ့နေရသည့် ပြဿနာ ဖြစ်သည် ။ ပညာရေး၊ အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာ၊ ထွက်ပေါက်ရှာခြင်း၊ ကျွန်တော်သည် လှပ၍ စိတ်နှလုံးမွေ့လျော်ဖွယ် ကောင်းသည့် သထုံစိုက်ပျိုးရေး သိပ္ပံကျောင်းဝင်းကို ငေးကြည့်ရင်း အတွေးတွေ အမျှင်တန်းလာသည် ။

ခဏကြာလျှင် ကျွန်တော်တို့ ကားသည် သထုံမြို့တွင်းသို့ ဝင်ခဲ့လေသည်။ ။ သထုံကို ရောက်သည့် အခါတွင် ဂျပန်ခေတ် အာရှလူငယ်အစည်းအရုံး အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ကိုညီလေးကို သွား၍ သတိရသည်။ ။ ကိုညီလေးကို ကျွန်တော်တို့ မမိလိုက်ပါ။ သခင်သန်းထွန်း၏ ညီ ဂျပန်ခေတ်က အာရှလူငယ်အစည်းအရုံး အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး ဖြစ်ခဲ့ပြီးနောက် ဂျပန် ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးတုန်းက သထုံတွင် အခြားရဲဘော် ဆယ့်တစ်ဦးတို့ နှင့် အတူ အသတ်ခံသွားရသည် ဆိုသည် လောက်ကိုသာ ကျွန်တော် သိလိုက်ပါသည်။ ။ ဖက်ဆစ်ဂျပန် တော်လှန်ရေးကာလနှင့် စစ်ပြီးစလွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲကာလများ တုန်းကသူသည် ကျွန်တော်တို့ မျိုးဆက် လူ ငယ်များ အားကျခဲ့ကြသည် သူရဲကောင်းတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သည်။ ။ သထုံအဝင်တွင် ကျွန်တော် သတိရနေသူ နောက်တစ်ယောက်မှာ သထုံသိန်းမောင်ဟု နာမည်ကြီးနေသော ကိုသိန်းမောင် ဖြစ်သည်။ ။ သူသည် ကျွန်တော့်ထက် ဆယ်နှစ် လောက်ကြီး၍ ဖဆပလပါလီမန်အမတ် ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ၁၉၅၀- ခုနှစ် နောက်ပိုင်းတွင် ကျွန်တော်တို့ နှင့် အတူ ငြိမ်းချမ်းလှုပ်ရှားမှုများ ၊ တရုတ်- မြန်မာမိတ်ဆွေ ဖြစ်အသင်း၊ ဘဝသစ်စာပေလှုပ်ရှားမှု၊ ပြည့်သူစာပေတိုက် ကော်မတီ စသည် တို့ ကျွန်တော်တို့ နှင့် အတူတူ လုပ်ခဲ့ဖူးသည်။ ။

၁၉၆၂-ခုနောက်ပိုင်းတွင် လမ်းစဉ်ပါတီတွင် ဝင်လုပ်သည် ဟု ကြားရပြီးနောက် သူ ကွယ်လွန်သွားသည် အထိ ကျွန်တော်နှင့် တစ်ခါမျှ ပြန်မတွေ့တော့။

သထုံမြို့လယ် လမ်းမကြီးပေါ်က ဒေါ်ငြိမ်းယဉ်၏ တိုက်မှာ တော်တော်ကြီးသည့် တိုက်ကြီး ဖြစ်သည်။ ။ တစ်ခါက မြို့နယ်ကုန်သွယ်ရေးရုံး လုပ်ထားသည့် နေရာဖြစ်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ဒေါ်ငြိမ်းယဉ်က ဝယ်၍ ထပ်မံပြုပြင်ထားခြင်း ဖြစ်သည် ဟု သိရသည်။ ။ တိုက်ကြီးမှာ မြို့က

လေးတစ်ခုက မြို့တော်ခန်းမကလေး တစ်ခုစာမျှ ကျယ်ပေလိမ့်မည်။

တိုက်ထဲတွင် အလှူအတွက် ပြင်ဆင်နေသူတွေ၊ ချက်ပြုတ်နေသူတွေ၊ ဧည့်သည် တွေဖြင့် ရှုပ်ယှက်ခတ်နေသည် ။ ဦးအေးသန့်သည် ကျွန်တော်တို့ ကို အောက်ထပ်မှာ မနေစေဘဲ အပေါ်ထပ်သို့ တန်းခေါ်သွားသည် ။ အပေါ်ရောက်တော့လည်း ခန်းမကြီးတစ်ခုလုံး လူတွေပြည့်နေသည် ။ အများအားဖြင့် အမျိုးသမီးများ ဖြစ်လေသည် ။ သူတို့ တစ်တွေသည် အပေါ်ထပ်တွင် တရုန်းရုန်း ဖြစ်နေကြသည် ။ အခြားကြောင့် မဟုတ်ပါ။ အရပ် ထောင်ထောင်မောင်းမောင်း၊ ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက် ဝဝဖိုင့်ဖိုင့်အမျိုးသမီးကြီး တစ်ယောက်က ရွက်အိုးကလေးတစ်လုံးလောက်ကြီးသည့် ငွေဖလားထဲမှ ပိုက်ဆံများကို ကြဲချနေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည် ။ ငွေစက္ကူများ ဖြစ်သဖြင့် ကြဲလိုက်သည် နှင့် လေထဲတွင် ဝေ့ဝေ့လွင့်ပျံနေသည် ။

ပိုက်ဆံကြပြီးနောက် ဦးအေးသန့်က ကျွန်တော်တို့ ကို အလှူရှင် ဒေါ်ငြိမ်းယဉ်နှင့် မိတ်ဆက်ပေးသည် ။ ဒေါ်ငြိမ်းယဉ်မှာ အသက်(၇၆)နှစ် ဆိုသော်လည်း ကျန်းမာဖျတ်လတ်နေဆဲ ဖြစ်ပါသည် ။

ဒေါ်ငြိမ်းယဉ်က-

"ဆရာကြီးတို့ နောက်နှစ်လာခဲ့ကြဦးနော်၊ ကျွန်မအဖို့ ဥစ္စာရှာဖို့ အချိန်တွေ လွန်ခဲ့ပြီလေ၊ ဘာဝနာကို ရှာရမည့် အချိန်မှာ စိတ်ကောင်းကောင်း ထားပြီး ကိုယ်တတ်နိုင်သမျှ ကုသိုလ်ကောင်းမှု လုပ်သွားဖို့ ပဲ ရှိတော့တယ်"

ကျွန်တော်တို့ သည် ဒေါ်ငြိမ်းယဉ်ကို နှုတ်ဆက်ပြီးနောက် အောက်ထပ်သို့ ဆင်းလာခဲ့ကြသည် ။ ရသည့် အချိန်ကလေးအတွင်းတွင် သထုံကို အပြေးအလွှား သွားကြည့်လိုက်ချင်သေးသည် ။

အခန်း(၂)

"ရမဏေ၊ သစ်ပင်ဝါးပင်၊ ရေယဉ်စိမ့်စမ်း၊

ရေပန်း၊ ရေတံခွန်၊ ရေပြန်လျှိုချောင်၊

မြားမြောင်သွယ်ဖြာ၊ နံသာယာစုံထုံ၊

ပန်းမျိုးစုံ၍၊ ယမုံခွေသိုင်း၊

ရှုတိုင်းတင့်တယ်၊ ပျော်မွေ့ဖွယ်

ကောင်းသော၊ သုဓမ္မပုရေ၊ ရှေးက သုဓမ္မ၊

ခုသထုံဟု၊ လူ့ဘုံကျော်ဟီး၊

ပြည်တော်ကြီး၌ "

ဟု ရွှေစာရံသမိုင်းတွင် ကျမ်းပြုဆရာက သထုံကို ဝိဂြိုဟ်ပြုခဲ့သည်

။

သထုံတွင် ဘယ်နေရာသွားသွား သမိုင်းတွေ ၊ ရာဇဝင်တွေ ၊ ပုံပြင်တွေ ရှိနေသည် ။ ဆေးရုံကြီးတည်ရာသည် နန်းတော်ကုန်း ဖြစ်သည် ဟု အဆိုရှိသည် ။ မွန်မင်းဆက်ကို တည်ထောင်ခဲ့သော သီဟရာဇာမင်းနှင့် ဂဝံပတိမထေရ်တို့ ၏ ပုံပြင်ကိုလည်းကောင်း၊ သီဟရာဇာ၏ အဆက်အနွယ်ဖြစ်သော မနုဟာဘုရင်တို့ ၏ ပုံပြင်ကိုလည်းကောင်း ကျွန်တော် သတိရမိသည် ။

သထုံတွင် ဘယ်နေရာသွားသွား သမိုင်းနှင့် မလွတ်။ သထုံ၏ အမည်နာမတွေက များ လည်း များ သည် ။ ရှေးလည်း ကျသည် ။ သမိုင်းလည်း ဆန်သည် ။ သုဓမ္မပုရ၊ သုဓမ္မဝတီ၊ သုဝဏ္ဏဓုံ၊ သုဓဝ်၊ သထုံ

။

သို့ရာတွင် သုဝဏ္ဏဘူမိနှင့် ပတ်သက်၍ ခေတ်သမိုင်းသုတေသနတွင် အယူအဆနှစ်မျိုး ကွဲနေသည်။ ခေတ်သမိုင်းဆရာတို့ အလိုအရ သုဝဏ္ဏဘူမိဆိုသည် မှာ သထုံမြို့နေရာ ကွက်ကွက်ကလေးကိုသာ ဆိုလိုသည် မဟုတ်။ သထုံပတ်ဝန်းကျင်ရှိ မုတ္တမ၊ မော်လမြိုင်စသည့် ရာမည တိုင်းတစ်တိုင်းလုံးကို ခေါ်ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ဆိုကြသည်။ စုမတြားကျွန်းကို သုဝဏ္ဏဘူမိ ဟု ခေါ်သည့် အထောက်အထားတွေလည်း ရှိသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ တောင်ပိုင်း၊ ဒွါရာဝတီကိုလည်း သုဝဏ္ဏဘူမိ ခေါ်သည့် အထောက်အထားတွေ ရှိသည်။ တရုတ်ရာဇဝင်များ၊ ဗုဒ္ဓစာပေများ နှင့် ရှေးဂရိမြေပုံများ တွင် မူ သုဝဏ္ဏဘူမိကို သံလွင်မြစ်နှင့် ဧရာဝတီ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်အထိ ကြားနယ် မြေကြီးတစ်ခုလုံးကို ပြထားသည်။ အာရပ်တို့ က သုဝဏ္ဏဘူမိကို ဘင်္ဂလားအရှေ့ပိုင်းနှင့် မြောက်ပိုင်းကို ပြထားသည်။

မွန်တို့ ကမူ အစဉ်အလာစကားတွင် မွန်တို့ ၏ အဦးအစ သီဟရာဇာဘုရင်သည် သထုံကို မြို့တည်ရန် ရွေးသောအခါတွင် ဇင်းကျိုက်တောင် ရသေ့ကြီးကို တိုင်ပင်ခဲ့ကြောင်း၊ ဇင်းကျိုက်တောင်ရသေ့ကြီးက ရွှေထွက်ရာမြေ ဖြစ်သည့် သထုံကို (သုဝဏ္ဏဘူမိ) ကို ရွေးချယ်ပေးခဲ့ကြောင်းဖြင့် အဆိုရှိသည်။

လန်ဒန်တက္ကသိုလ်မှ မွန်ရာဇဝင် သုတေသီတစ်ဦး ဖြစ်သည့် 'ရှောတိုး' ကမူ သထုံရာဇဝင်သည် အများအားဖြင့် ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်ဆန်နေကြောင်း၊ သထုံရာဇဝင်ကိုပြဆိုသည့် ဥဒါနံ ကထာကျမ်းတွင် သထုံမင်းအဆက်ဆက်တို့ ၏ တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်နှင့် ပြည့်စုံသော စည်တော် ကြီးအကြောင်းနှင့် အိန္ဒိယလူမျိုးတို့ နှင့် တိုက်ခိုက်သော အသားမင်းသား အကြောင်းတို့ ပါရှိကြောင်း၊ သို့ရာတွင် သထုံတွင် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ ရောက်ရှိလာပုံ၊ ဂဝံပတိမထေရ်ကြွလာပုံ၊ မြတ်

စွာဘုရားကြွလာပုံ၊ အာသောကမင်းကြီး၏ သာသနာပြုဆရာတော်များ
ဖြစ်သော ဥတ္တရမထေရ်မြတ်နှင့် သောဏမထေရ်တို့ ကြွရောက်လာပုံတို့
ကိုမူ ဥဒါန ကထာကျမ်းများ တွင် သာ ပါရှိကြောင်းဖြင့် ထောက်ပြသည်
။

အချို့သမိုင်းသုတေသီတို့ က သုဝဏ္ဏဘူမိသည် မြို့တစ်မြို့၏ အမည်
မဟုတ်။ ဒေသတစ်ခု၏ အမည် ဖြစ်သည် ဟု ဆိုကြသည် ။ သုဝဏ္ဏဘူမိ
သည် မွန်တို့ ၏ အစဦး အခြေစိုက်ရာနေရာ ဖြစ်ပြီး ယင်းကို ရာမညဟု
လည်း ခေါ်ကြောင်း သုဝဏ္ဏဘူမိတိုင်းတွင် မြို့တော်အများ
အပြားရှိခဲ့ကြောင်း၊ ကေလာသတောင်ခြေ တစ်ဝိုက်ရှိ အရက်သည်
မရွာ၊ ဇုတ်သုတ်ရွာစသည် တို့တွင် တွေ့ရသည့် နေရာများ သည် လည်း
သုဝဏ္ဏဘူမိတိုင်း၏ မြို့တော်ဟောင်းများ ဖြစ်ခဲ့ကြကြောင်း၊ ထိုရွာများမှ
တွေ့ရသော သုဝဏ္ဏဘူမိ မြို့တော်ဟောင်းထက် ရှေးကျကြောင်း၊ ဥတ္တရ
မထေရ်နှင့် သောဏမထေရ်တို့ ရောက်ခဲ့သည့် သုဝဏ္ဏဘူမိသည် မြို့
ဟေ ၁၄းဖြ စ်၍ သ ထုံ မှာ ထိုမြို့များ ထက် နောက်ကျသော
သုဝဏ္ဏဘူမိမြို့တော် ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် ဆိုကြသည် ။

သထုံနှင့် ပတ်သက်၍ သုတေသနလုပ်စရာတွေ များ စွာကျန်သေးသ
ည် ။ ရှေးမြို့ဟောင်းများကို တူးဖော်စရာတွေ ရှိသေးသည် ။ တိကျခိုင်
လုံသည့် သုဝဏ္ဏဘူမိ၏ ရာဇဝင်သည် မြို့ရိုးများ အောက်တွင် ရှိနေသေး
သည် ဟု မှတ်တမ်းဆရာတစ်ဦးက ရေးခဲ့သည် ။

သထုံရာဇဝင်နှင့် ပတ်သက်၍ မရှင်းမလင်း မသေချာသည့် အချက်
တွေ များ စွာရှိသေးသည့် တိုင် တိကျသေချာသည့် အချက်တစ်ချက်
တော့ ရှိသည် ။ ယင်းမှာ သထုံမြို့သည် သမိုင်းဦးကစ၍ တည်ရှိခဲ့သော်
မြို့ဟောင်း ဖြစ်သည် ဆိုသည့် အချက် ဖြစ်သည် ။

ကျွန်တော်သည် သထုံသုတေသနနှင့် ပတ်သက်၍ ဟိုတွေး သည် တွေး ဖြစ်ပြီး စေတီတော်ကြီးကလည်း တော်တော် ထူထည် ကြီးမားသည် ကို တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ဗိသုကာလက်ရာ ကောင်းမွန်လှသဖြင့် ထူထည်ကြီးသည် ဟု မထင်ရပါ။

ရွှေစာရံသမိုင်းစာအုပ်တွင် ရွှေစာရံစေတီအား "လေးအင်မွေသရီ၊ ဓာတ်တီ"ဟု ခေါ်ထားသည် ကို တွေ့ရသည်။ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား၏ ဓာတ်တော် ၊ မွေတော်တို့ သာမက ကကုသန်၊ ကောဏဂုံနှင့် ကဿပမြတ်စွာ ဘုရားစသည် ဘဒ္ဒကမ္ဘာတွင် ပွင့်တော်မူခဲ့ပြီးသော ဘုရားလေးဆူတို့ ၏ ဓာတ်တော်မွေတော်တို့ ကိန်းဝပ်ရာစေတီ ဖြစ်သည် ဟု အဆိုရှိသည်။ ဘုရားသမိုင်း အဆိုအရ ကကုသန်မြတ်စွာဘုရား သုဝဏ္ဏဘူမိ သထုံပြည်သို့ ရောက်စဉ် မြတ်ဆံတော်ရှစ်ဆူ၊ ကောဏဂုံမြတ်စွာဘုရား မဟာရွှေဘုံပြည် သထုံသို့ရောက်စဉ် တောင်ငှေးတော် ၊ ကဿပမြတ်စွာ ဘုရား သထုံပြည်သို့ ရောက်စဉ်က မြသပိတ်တော်၊ မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၅ ခုနှစ် ၊ သီတင်းကျွတ် လပြည့်ကျော် (၁)ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် အတုလဘဂဝါ ဗုဒ္ဓရာဇာ၊ မဟာရဋ္ဌသုဓမ္မ ပူရသုဝဏ္ဏဘုံ သထုံပြည်သို့ ခရီးစဉ်စခန်းထောက်၍ ဆိုက်ရောက်တော်မူသော အခါ လေးချောင်းသော သွားတော်တို့ ကို မင်းနှင့် တကွ ဗြဟ္မာလူနတ်၊ ပရိသတ်တို့ ကို ပေးသနားတော်မူခဲ့သဖြင့် ဘုရားလေးဆူတို့ ၏ ဓာတ်တော်၊ မွေတော်တို့ ကို ဌာပနာ၍ အဆက်ဆက်သော ဘုရားများ တည်ခဲ့ကြသည် တွင် နောက်ဆုံး၌ ရွှေစာရံဘုရားဟူ၍ ဖြစ်လာခဲ့ကြောင်း အဆိုရှိသည်။

ကျွန်တော်တို့ သည် ရွှေစာရံစေတီတော်ကြီးကို လက်ျာရစ်၍ ပူဇော်ပြီးနောက် အခြားသော စောင်းတန်းများကို လျှောက်ကြည့်ကြသည်။

စောင်းတန်းကြီးမှာ ရှည်လျားကျယ်ဝန်းသလောက် တိတ်ဆိတ်နေသည်ကို တွေ့ရ၏။ စောင်းတန်း တစ်ဖက်တစ်ချက်တွင် ဈေးဆိုင်တန်းများ ရှိသော်လည်း ကျွန်တော်တို့ ရောက်သည့် ညနေစောင်းအချိန်တွင် ဆိုင်များ ပိတ်ထားသဖြင့် ဘာကိုမျှမမြင်ခဲ့ရပါ။ မည့် သည့် ပစ္စည်းများကို ရောင်းသည်ကိုလည်း မသိခဲ့ရပါ။

"ကျွန်တော်တို့ ရောက်တာ နောက်ကျသွားတယ်၊ ဘုရားဈေးက ဆိုင်တွေက ညနေ (၅) နာရီထိုးရင် ပိတ်တယ်" ဟု ဦးအေးသန့်ကပြောသည်။

တိတ်ဆိတ်ခြောက်သွေ့၍ လူသူရှင်းနေသော စောင်းတန်းကြီးတစ်လျှောက် လာခဲ့ပြီးနောက် ကျွန်တော်တို့ သည် ကလျာဏီသိမ်ကြီးကို ဝင်ဖူးကြသည်။ ။ ပဲခူးမှ ကလျာဏီသိမ်ထက် စောသည် ဟု သိရသည်။ ။ စာတွေ၊ အရပ်တွေ ထွင်းထုထားသည့် သိမ်သမုတ်သော ဂဝံကျောက်တိုင်ကြီးများကို တွေ့ရသည်။ ။ သိမ်တော်ရှေ့တွင် အင်္ဂတေပင် ကောင်းကောင်း မခြောက်သေး။ အပေါ်မှ စက္ကူများ အုပ်ထားသဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကျောက်စာများ ကိုတော့ မဖတ်ခဲ့ရတော့ပါ။

ကျွန်တော်သည် ဒေါ်ဦးဇွန်း၏ ဘိုးဘွားရိပ်သာကိုလည်း သွားကြည့်ချင်သေးသည်။ ။ အထူးသဖြင့် ကျွန်တော် စိတ်ဝင်စားသော နေရာမှာ နတ်စင်ကုန်းရှိ ဘိုးဘိုးကြီးဦးဗျတ်ဝိနှင့် ဘွားဘွားကြီးဒေါ်အိုဇာတို့ ၏ နတ်ကွန်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ။ ငယ်ငယ်တုန်းက ကေနာဂူရာအင်ဆန်း စသော အိန္ဒိယအမျိုးသားများ ဦးစီးသည့် စာအုပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသော ဗျတ်ဝိ-ဗျတ္တ ပြဇာတ် ဆန်းစသည့် စာအုပ်ကလေးကို ဖတ်ခဲ့ရဖူးသည်။ ။ ဖိုးစိန်ကြီး အသံသွင်းထားသည့် ဗျတ်ဝိနှင့် သထုံမြို့ဝန်သမီး မအိုဇာတို့ ၏ အချစ်ဇာတ်လမ်းသည် တော်တော် ဆွတ်ပျံ့ဖွယ်ကောင်းသည့် အချစ်ဇာ

တ်လမ်း ဖြစ်သည်။ ။ မအိုဇာသည် ကိုဗျတ်ဝိရောက်လာတိုင်း အမောပြေ
အောင်ကို ဗျတ်ဝိအား ကွမ်းတစ်ယာ ရေတစ်မှုတ်ပေးလေ့ရှိသည်။ ။ မြို့ဝ
န်က သူ့ကိုသတ်ခါနီး ကားစင်ပေါ်အရောက် မအိုဇာထံ ကွမ်းတစ်ယာ၊
ရေတစ်မှုတ် တောင်းသောက်သည့် အခန်းမှာ ဇာတ်၏ အထွတ်ဖြစ်ပြီး
အသက်အပါဆုံး ဖြစ်သည်။ ။

ကျွန်တော်သည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ထောင်ချီ၍ ကြာခဲ့ပြီဖြစ်သော အိုမ
င်းသည့် အချစ် ဇာတ်လမ်းမှ ကိုဗျတ်ဝိနှင့် မအိုဇာတို့ ကို လွမ်းနေသည်
။

နှောင်းလူတို့ သည် ကိုဗျတ်ဝိနှင့် မအိုဇာတို့ ကို သနားသောကြောင့် ၊
စာနာသောကြောင့် ၊ သထုံမြို့ကို ဘေးအန္တရာယ်အပေါင်းတို့ မှ ကာကွ
ယ်စောင့်ရှောက်သည် ဟု ယုံကြည်သောကြောင့် နတ်ကွန်းဆောက်၍
ကိုးကွယ်နေကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ။

ရွှေစာရံစေတီတော်ကြီးမှ ကျွန်တော်တို့ ဆင်းလာသောအခါတွင်
တော်တော်လေးမှောင်နေပြီ။ ဘုရားပရိဝုဏ် အပြင်ဘက်ရှိ ဈေးတန်းက
လေးမှ ဈေးဆိုင်များ တွင် မီးတွေလင်းစပြုနေပြီ။

ဈေးတန်းကလေးတွင် ပစ္စည်းတွေ မျိုးစုံလှသည်။ ။ ကျွန်တော်သည်
ဈေးတန်းကလေးကို လျှောက်ကြည့်ရင်း ကျွန်တော့်တွင် ပါလာသည့် ဝ
ပ်ခံမင်း ကက်ဆက်ကလေးအတွက် ဓာတ်ခဲဝယ်သည်။ ။ ည ကျိုက်ကော်၊
သိမ်ဆိပ်သို့ ပြန်ရောက်သောလျှင် ကက်ဆက်ဖွင့်မည်။ သီချင်းနားထော
င်မည်။ ခရီးသွားတုန်း ဂီတကို နားထောင်ရသည် မှာ အမောပြေသည်။ ။

ဘယ်လောက်ကြာအောင် ဈေးဆိုင်တန်းတွေကို ကျွန်တော်တစ်
ယောက်တည်း လျှောက်၍ ငေးမောနေသည် မသိ။
ရွှေစာရံစေတီတော်ကြီးကို အတူလာဖူးသည့် အဖော်တွေမရှိတော့။

လမ်းချိုးမှာ ပျောက်ကွယ်သွားကြလေပြီ။

ကျွန်တော်သည် ဒေါ်ငြိမ်းယဉ်၏ တိုက်ရှိရာသို့ မှန်း၍ ပြန်လာခဲ့သည်။ ။ အမှန်ကတော့ ဘယ်လောက်မှ ဝေးသည် မဟုတ်။ သို့ရာတွင် လမ်းလေးခွဆုံရာသို့ ရောက်သည့် အခါတွင် ကျွန်တော် ဘယ်သွားရမည် မသိဘဲ ယောင်လည်လည် ဖြစ်နေသည်။ ။ ကျွန်တော်က နဂိုကမှ မျက်စိမဲ့မဲ့။ လမ်းမီးများက မှုန်ရီရီ။

လမ်းမအတိုင်း လျှောက် လာပြီး ယာဘက်သို့ ချိုးလျှင် ရောက်မည်ဟု ကျွန်တော် ထင်သည်။ ။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်နှင့် ခပ်လှမ်းလှမ်းတွင် ယာဘက်သို့မချိုးဘဲ ဘယ်ဘက်သို့ သွားနေကြသော အာမခံကိုယ်စားလှယ်ကြီးနှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးကြီးတို့ ကို လှမ်းမြင်လိုက်ရသဖြင့် ကျွန်တော် ဝမ်းသာသွားသည်။ ။ သူတို့ နှင့် သာ မတွေ့လျှင် ကျွန်တော် လမ်းမှားတော့မည် ထင်သည်။ ။ ကျွန်တော် သူတို့ ကို လက်ခုပ်တီးခေါ်သည်။ ။ တော် တော်နှင့် မကြား။ သူတို့ နှစ်ယောက်သည် တစ်စုံတစ်ရာကို လေးနက်စွာ တိုင်ပင်နှီးနှောလာကြဟန် ရှိပါသည်။ ။ သုံးလေးခါ လက်ခုပ်တီးခေါ်တော့မှ ကျွန်တော့်လက်ခုပ်သံကို ကြားပြီး ရပ်စောင့်နေကြသည်။ ။

"အာမခံကိုယ်စားလှယ်ကြီး လမ်းမှားနေပြီ ထင်သည် ၊ ဒေါ်ငြိမ်းယဉ်ရဲ့ တိုက်က ယာဘက်မှာ မဟုတ်ဘူး လား။"

အာမခံကိုယ်စားလှယ်ကြီးက မပြုံးမရယ်ဖြင့် -

"မမှားပါဘူး မှန်ပါတယ် ကျွန်တော်တို့ နဲ့ လိုက်ခဲ့ပါ။"

ကျွန်တော်သည် သူတို့ နှစ်ယောက် နောက်မှ လိုက်လာခဲ့သည်။ ။ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲတွင် မူ လမ်းမှားနေသည် ဟု ထင်သည်။ ။

"အာမခံကိုယ်စားလှယ်ကြီး လမ်းမှားနေပြီ ထင်တယ်၊ ခု ဒေါ်ငြိမ်း ယဉ်ရဲ့ တိုက်ကို ပြန်မှာ မဟုတ်လား"

" မဟုတ်ဘူး ကျွန်တော်တို့ နှစ်ယောက်က နည်းနည်း ပင်ပန်းနေတာနဲ့ ယမကာလေး ဘာလေး မှီဝဲမလို့ လား လိုက်ခဲ့၊ ကျွန်တော် သွားနေတာလမ်းမှန်ပဲ၊ ဆိုင်ကို ဆိုက်ဆိုက် မြိုက်မြိုက်ရောက်မှာ "

အာမခံကိုယ်စားလှယ်ကြီးက ကျွန်တော်တို့ ကို ပျော်ပွဲစားရုံတစ်ခုသို့ ခေါ်သွားပြီး သူ့အိမ်မှ ယူလာသည့် ဝီစကီပုလင်းလေးကို ထုတ်သည် ။ သူမှာ ပေးသည့် ဖားသားကြော်ကလည်း တော်တော်ကောင်းသည် ။

ကျွန်တော်တို့ လမ်းလျှောက်အဖွဲ့တွင် အာမခံကိုယ်စားလှယ်ကြီးသည် ပျော်ပျော်နေတတ်ပြီး တစ်ဖက်သားကို အလွန်ကူညီချင်သူ ဖြစ်သည် ။ ကျွန်တော်တို့ လမ်းလျှောက်လျှင် နေ့တိုင်း ကျွန်တော်တို့ ဖို့ မြို့ထဲမှ မုန့်တွေ အမြဲဝယ်လာသည် ။ မြို့ထဲက ဝယ်မလာဖြစ်လျှင် တစ်နေရာရာက ဝယ်လာတတ်သည် ။ လမ်းလျှောက်အဖွဲ့ဝင်တွေဖို့ ဆိုပြီး ထီးနှင့် မိုးတွင်းစီးသည့် လမ်းလျှောက်ဖိနပ်တို့ ကို အစေ့အဝယ်ပေးသည် ။ "ဆရာတို့ ကျွန်တော့် ကို ခိုင်းကြစမ်းပါဗျာ၊ ကျွန်တော် လုပ်ပေးနိုင်တာရှိလျှင် လုပ်ပေးချင်လို့ ပါ၊ သူများ ခိုင်းတာကို ခံချင်လို့ ပါ"ဟု သူ မကြာခဏ ပြောတတ်သည် ။

အာမခံကိုယ်စားလှယ်ကြီးသည် လမ်းကို မှန်မှန်လျှောက်သည် ။ ခရီးမသွားလျှင် ပျက်သည့် နေ့ဟူ၍ မရှိလှ။ လမ်းမှန်မှန်လျှောက်သလို ယမကာကလေးကိုလည်း ညနေတိုင်လျှင် နည်းနည်း မှီဝဲတတ်သည် ။

"ကျွန်တော်က မများ ပါဘူး၊ ဝီစကီကလေး နှစ်ခွက်လောက်ဆို ပြီးတာပဲ၊ ဝီစကီ နှစ်ခွက်လောက်သောက်၊ ညစာကို ကောင်းကောင်း စား၊ စောစောအိပ်၊ မနက်စောစောထ၊လမ်းလျှောက်၊ ပျော်ပျော်နေ၊ စိတ်ညစ်

စရာ မတွေးနဲ့ ၊ အဲဒါအသက်ရှည်ဆေး "ဟု သူက ဆောင်ပုဒ်ထုတ်သည် ။

ကျွန်တော် တို့ သုံးယောက်သား ဝီစကီလေးတစ်ကျိုက်၊ ဖားသားကြော်လေးတစ်ကိုက်နှင့် စကားကောင်းနေကြသည် မှာ တော် တော် ကြာသွားသည် ။ နာရီကြည့်လိုက်တော့ ၈ နာရီ ထိုးနေပြီ။

"ကဲ ပြန်ကြမှ ပဲ၊ ထမင်းစားဖို့ ကျွန်တော်တို့ ကို စောင့်နေလိမ့်မယ်၊ ပြီးတော့ ကျိုက်ကော်-သိမ်ဆိပ်ကို ပြန်ရဦးမှာ "

ကျွန်တော် တို့ သုံးယောက် ဒေါ်ငြိမ်းယဉ်၏ တိုက်သို့ ခပ်သုတ်သုတ် ပြန်လာခဲ့ကြသည် ။ ကျွန်တော်စီးလာသည့် ဘီအမ်ဟီးနီးကားကြီးကို မ တွေ့ရတော့။ တိုက်ရှေ့တွင် ကျွန်တော်တို့ စိတ်ပူဟန်ဖြင့် မျှော်နေကြ သော အိမ်သူအိမ်သားများကိုသာ တွေ့ရတော့သည် ။

"မိုးချုပ်နေမှာ စိုးလို့ ဆရာတို့ ကို မစောင့်တော့ဘူးတဲ့ ၊ ဒီတိုက်မှာ ပဲ အိပ်ကြတော့လို့ မှာ သွားပါတယ်"

ဦးအေးသန့်၊ ဒေါ်အေးရီတို့ မောင် ဖြစ်သူ ကိုစိုးလွင်နှင့် သီသီမြင့်တို့ က ဆီးပြောကြသည် ။

"ဆရာတို့ ဒီမှာ ထမင်းပွဲပြင်ထားပါသည် ၊ ပြီးတော့ ဒီမှာ အိပ်ရာ တွေလည်း ပြင်ထားပါတယ်"

ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်သည် တစ်ယောက်မျက်နှာ တစ်ယောက် ကြည့်လိုက်ကြသည် ။ အမှန်ကတော့ ကျွန်တော်တို့ အပြစ် ဖြစ်သည် ။ အိမ်သူအိမ်သားတွေ စိတ်ပူရ၊ တာဝန်တက်ရသဖြင့် အားနာသည် ။ ထို့ကြောင့် သူတို့ ဆီမှာ မအိပ်ချင်။

"နေပစေ ကိုစိုးလွင်၊ သူတို့ ပြန်သွားတာ မကြာသေးဘူး မဟုတ်

လား။"

"သိပ်တော့ မကြာသေးပါဘူး၊ ဆယ်မိနစ်လောက်ပဲ ရှိဦးမှာ ပေါ့"

"ကိစ္စမရှိဘူးလေ။ ကျွန်တော်တို့ ကျိုက်ကော်-သိမ်ဆိပ်မှာ ပဲ ပြန်အိပ်မယ်၊ သူတို့ စိတ်ပူနေကြလိမ့်မယ်၊ ဘယ်နေရာမှာ တက္ကစီဌာနလို့ ရမလဲ၊ တက္ကစီဌာနလို့ ရရင် ဌာနပေးပါ၊ ကျသလောက်ပေါ့"

အိမ်ရှင်များ သည် ကျွန်တော်တို့ ကို အားနာနေကြဟန်တူသည် ။ သူတို့ တိုက်မှာ အားနာဖို့ မလိုကြောင်း၊ အစစအရာရာ စီစဉ်ပြီးကြောင်း၊ တိုက်အပေါ်ထပ်တွင် သီးသန့်အိပ်ခန်းရှိကြောင်း၊ မနက်ကျတော့ လာရမည့် အတူတူ သည် မှာ ပင် အိပ်စေလိုကြောင်း ပြောကြသည် ။

"ကျေးဇူးတင်ပါတယ် ကိုစိုးလွင်၊ ကျွန်တော်တို့ အတွက် ဘာမှ စိတ်မပူပါနဲ့ ၊ ကျွန်တော် တို့ မြန်မာပြည်အနှံ့မှာ ညခရီးတွေကို သွားခဲ့ကြတာပါ၊ တက္ကစီ တစ်စင်းလောက်သာ ရှာပေးပါ၊ သူ့လမ်းမှာ သူ့ဈေးအတိုင်းပေါ့"

"ကဲ သည် လိုဆိုလာ ဆရာ၊ ကျွန်တော် လိုက်ပို့မယ်၊ တက္ကစီတော့ မငှားပါနဲ့ "

ဦးအေးသန့်၏ သား 'မင်းနိုင်သန့်' က ရန်ကုန်မှ သူမောင်းလာသည့် အဖြူရောင် စူပါရ(ဖ်)ဆီသို့ သွားသည် ။ မင်းနိုင်သန့်မှာ ဦးအေးသန့်၊ ဒေါ်အေးရီတို့ ၏ သားဖြစ်ပြီး လူငယ်ဆရာဝန်တစ်ဦး ဖြစ်သည် ။ သူ့ဇနီး 'စုစန္ဒာဆွေ' မှာ လည်း ဆရာဝန်တစ်ဦး ဖြစ်သည် ။

ဒေါက်တာမင်းနိုင်သန့်သည် ကားကို ကျွန်တော် ရပ်နေရာ တိုက်ရှေ့သို့ နောက်ပြန် ဆုတ်လာသည် ။

ကျွန်တော်တို့ သည် ကြာကြာစကားပြောနေချိန် မရပါ။ ကျွန်တော်

တို့ ကားကိုလမ်းတွင် မီအောင်မောင်းမည်ဖြစ်သဖြင့် အားလုံးကို နှုတ်ဆက်ပြီး သုံးယောက်သား ကားပေါ်သို့ တက်လိုက်ကြပါသည်။ ။

"ဖြည်းဖြည်းလည်း မောင်းနော်၊ အရမ်းမောင်းမနေနဲ့ ဦး" ဒေါက်တာစုစန္ဒာဆွေက စိုးရိမ်တကြီးဖြင့်မှာ သည် ။ မင်းနိုင်သန့်သည် လည်းကောင်း၊ ကျွန်တော်တို့ သည် လည်းကောင်း၊ သူတို့ စကားတွေကို နားမထောင်နိုင်ကြပါ။ ကျွန်တော်တို့ ကားပေါ်ရောက်သည် နှင့် ကားသည် လေးညှို့မှ ပစ်လွှတ်လိုက်သော မြားတစ်စင်းလို ပေတစ်ရာလမ်းမကြီးပေါ်တွင် အရှိန်အဟုန် နှင့် ပြင်းပြင်းနှင့် ပြေးနေလေသည်။ ။

လမ်းတစ်လျှောက်တွင် ကျွန်တော်တို့ ကားသည် မော်တော်ကားများကို ကျော်တက်ခဲ့သည်။ ။ မင်းနိုင်သန့်သည် လီဗာကို တစ်ချက်ကလေးမျှ မလျှော့။ မီးကို အပြည့်ထွန်းကာ လီဗာကို ဖိနှင်းသည်။ ။ စိုးရိမ်စိတ်ဖြင့် ကျွန်တော်က သူ့ကို သတိပေးရသေးသည်။ ။

"ဟိုရှေ့မှာ ကျွန်တော်တို့ ကားကြီး ထင်တယ်၊ မီသေးတယ် ဟုတ်တယ် မီသေးတယ်"

ရှေ့တစ်ဖာလုံသာသာ မီးရောင်ထဲတွင် တအိအိသွားနေသော ကျွန်တော်တို့ ကားကြီးကို မြင်ရသည်။ ။ အမှန်ကတော့ ဘီအမ်ဘီးရီးကြီးသည် လည်း သူ့အရှိန်နှင့် သူ တော်တော် ပြင်းပြင်း မောင်းနေပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ က မြန်လွန်းသဖြင့် နှေးနေသည် ဟု ထင်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ။

မင်းနိုင်သန့်သည် ထိုကားကြီးကို မြင်ကတည်းက ကားဟွန်းသံကို အဆက်မပြတ် ပေးလာသည်။ ။ ကားဟွန်းသံကြောင့် အချို့ကားများက ရပ်ပေးကြသည်။ ။ အချို့ကားများက အရှိန်သတ်ပေးကြသည်။ ။ ဟီးရီးကားကြီးမှာ လည်း အရှိန်နှေးသွားသည်။ ။ မင်းနိုင်သန့်သည် ဟွန်းကို အ

ဆက်မပြတ်တီးရင်း ကားကြီးကို ကျော်တက်လာခဲ့ပြီးနောက်
ရှေ့မလှမ်းမကမ်းတွင် ရှေ့မှ ဆီးပိတ်၍ ရပ်လိုက်သည်။ ။

ကျွန်တော် တို့ ကားကြီးလည်း ရပ်လိုက်သည်။ ။

ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်သည် မင်းနိုင်သန့်ကိုပင်
နှုတ်မဆက်နိုင်ကြဘဲ ကားကြီးပေါ်သို့ ပြေးတက်ခဲ့ကြသည်။ ။
စွန့်စားခန်းတစ်ခု တွေ့ရသလို ရင်ဖိုနေကြသည်။ ။

နောက်တစ်နေ့မနက် အိပ်ရာမှ စောစောထကာ သထုံမှ အလှူရှင်အိ
မ်တွင် မနက်စာ စားကြသည်။ ။ မြသပိတ်တောင်ပေါ်ကို
တက်မည်ဆိုသဖြင့် ကျွန်တော်သည် မနက်စာကို အနည်းငယ်သာ
စားပါသည်။ ။ ကျွန်တော်တို့ တစ်ဖွဲ့လုံး တက်ကြသည် မဟုတ်ပါ။ အဖွဲ့
ထဲက ကျွန်တော် တို့ ရှစ်ဦးသာ တက်ခဲ့ကြပါသည်။ ။ ကျန်အဖွဲ့ဝင်တို့ မှာ
အလှူရှင်ဒေါ်ငြိမ်းယဉ်၏ တိုက်မှာ ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသည်။ ။ အငြိမ်းစားပါ
မောက္ခ ဆရာဝန်ကြီးကား ဆေးရုံကို သွားကြည့်လေသည်။ ။ သူ ဆေး
ကျောင်းဆင်းခါစ ဆရာဝန်ပေါက်စဘဝတွင် ပထမဆုံးတာဝန်ထမ်း
ဆောင်ခဲ့ရသဖြင့် သူ ဆေးရုံကို အလွမ်းပြေ သွားကြည့်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ။

မြသပိတ်တောင်မှာ မြို့နှင့် ကပ်လျက်ရှိသဖြင့် မြို့ထဲကတောင်ဟု ပ
င် ခေါ်နိုင်သည်။ ။ မြို့ဆုံးသည် နှင့် တောင်ခြေသို့ ချက်ချင်းရောက်သွား
သည်။ ။ တောင်ခြေရင်း ခြင်္သေ့နှစ်ကောင်မှ မြသပိတ်တောင်ထိပ် အထိ (
၈၇၉)ပေမြင့်သည် ဟု ဆိုသည်။ ။ တောင်ခြေမှ တောင်ထိပ်ကို စောင်းတ
န်းသွယ်ထားပြီး စောင်းတန်းဘေးတွင် လည်း ဇရပ်များ ၊
ဘုန်းကြီးကျောင်းများ ၊ စေတီများ ၊ အာရုံခံတန်ဆောင်းများ ၊ ဓမ္မာရုံများ
၊ ကြိုးကြားကြိုးကြား ရှိနေသဖြင့် အဆက်မပြတ်လှပါ။ သို့ရာတွင် စေ
တီရိပ်၊ ဘုရားရိပ်၊ တောရိပ်တောင်ရိပ်ကြောင့် ထိုနေရာတစ်ဝိုက်သည်

ပကတိ တိတ်ဆိတ် အေးချမ်းလျက်ရှိသည်။ ။

မြသပိတ်တောင်သည် သိပ်မြင့်သည့် တောင်တစ်လုံး မဟုတ်သည့် တိုင် စောင်းတန်းများမှာ မတ်စောက်သဖြင့် တော်တော်တက်ယူရသည် ။ အစတွင် တော့ တော်တော်မောသည် ။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်သည် စောင်းတန်းကို တက်ရင်းတက်ရင်း ကျွန်တော့်ရှေ့တွင် တက်နေသော အသက်(၃၀)နီးပါးရှိ ဦးပဉ္စင်းပျိုတစ်ပါးကို ကြည့်ပြီး တောင်တက်နည်း ကို တွေ့သွားလေသည် ။

တ က ခ တ ဝ ကျွန်တော်သည် လှေကားတစ်ထစ်ကို ဘယ်ညာလှမ်းပြီး တက်လာခဲ့သော်လည်း မောလာသည့် အခါတွင် ဘယ်ညာ လှမ်းမတက်နိုင်တော့။ ပထမခြေလှမ်းကို လှမ်းပြီးတော့ တစ်လှမ်းချင်း တက်သည် ။ လှေကားထစ်ပေါ်သို့ ခြေစုံရောက်တော့မှ နောက်တစ်လှမ်းတက်သည် ။ ဘယ်ညာလှမ်းခြင်း မဟုတ်ဘဲ တစ်လှမ်းချင်း တက်သည့် နည်းဖြစ်သည် ။

ကျွန်တော်ရှေ့က ရဟန်းပျို၏ လှေကားတက်နည်းမှာ တစ်လှမ်းချင်း တက်သည့် နည်းဖြစ်ပြီး ကျွန်တော်တို့ တက်သည့် နည်းမှာ စုံရပ်ပြီးမှ တက်သည့် နည်း ဖြစ်သည် ။ ရဟန်းပျို၏ ခြေလှမ်းသည် မြန်လည်း မမြန်၊ နှေးလည်း မနှေး၊ နားလည်း မနား၊ ကျွန်တော့်ရှေ့တွင် ဘယ်ကိုမျှမကြည့်ဘဲ ဦးခေါင်းကိုငုံကာ မှန်မှန်တက်နေသည် ။

ကျွန်တော်သည် သူလိုပင် ဘေးကိုလည်း မကြည့်။ အပေါ်ကိုလည်း မကြည့်ဘဲ ရှေ့တွင် မြင်ရသည့် လှေကားထစ် တစ်ထစ်ကိုသာ ကြည့်၍ ဘယ်ညာတစ်လှမ်းချင်း လှမ်း၍ တက်လာခဲ့သည် ။ ပထမခြေလှမ်းတွင် အသက်ရှူသွင်းပြီးနောက် ခြေတစ်လှမ်းတွင် အသက်မှုတ်ထုတ်သည် ။ ထိုနည်းအတိုင်း ကျွန်တော်သည် ဦးပဉ္စင်းပျိုနောက်က တက်လိုက်လာ

ရာ တောင်ထိပ်သို့ မရပ်မနား မမောမပန်းဘဲ ရောက်လာခဲ့လေသည်။ ။

ဪ လက်စသတ်တော့ ဦးပဉ္စင်းပျိုသည် သတိပဋ္ဌာန်ကို နှလုံးသွင်း၍ စကြိုလျှောက် နေခြင်းပါတကားဟု ကျွန်တော် သဘောပေါက်သွားသည်။ ။ သဘောပေါက်သည် နှင့် အတူ ချမ်း မြေဆ ရာတော်၏ စကြိုလျှောက်ရင်း သတိပဋ္ဌာန်ရှုသည့် နည်းကို ကျွန်တော် သွား၍ သတိရမိသည်။ ။

ဘယ်လှမ်း ညာလှမ်း၊ ဖြည်းဖြည်းလှမ်း၊

ခြေလှမ်းစိပ်ပါစေ။

ဟိုသည် မကြည့်၊ ရှေ့တည့်တည့်၊

ရှုကြည့်အမြဲပေ။ မျက်လွှာကိုချ၊

လေးတောင်မျှ၊ ကြည့်ရ အမှန်ပေ။

ကြွတာ လှမ်းတာ၊ ချလိုက်တာ၊

သေချာရှုပါလေ။

အခြားအဖွဲ့ဝင်များကို ကျွန်တော် သဘောပေါက်ပုံကို ပြောပြသည့် အခါတွင် သူတို့ လည်း ထိုအတိုင်း လှမ်းကြည့်ကြသည်။ ။ သူတို့ ကလည်း ကျွန်တော့်အဆိုကို ထောက်ခံကြလေသည်။ ။

မြသပိတ်တောင်ထိပ်သို့ ရောက်သည့် အခါတွင် ကျွန်တော်တို့ သည် ဘုရားဝေယျာဝစ္စ လုပ်သည့် ဥပသကာတစ်ဦးနှင့် တွေ့သည်။ ။ သူသည် အသက်(၇၀) ရှိလေပြီ။ သူသည် မြသပိတ်တောင်ကို နေ့တိုင်းတက်၍ ဘုရားဝေယျာဝစ္စတို့ ကို ပြုလာသည် မှာ အနှစ်သုံးဆယ်ရှိပြီး ယခုတိုင် ကျန်းမာပကတိ ချမ်းသာစွာ ရှိသည် ဟု ဆိုလေသည်။ ။

မြသပိတ်စေတီတော်သည် ဉာဏ်တော် အမြင့်(၆၇)တောင် (၉)လက်မ၊ ဖိနပ်တော် အကျယ် (၂၃၆) တောင်နှင့် ထီးတော် အဝ (၅)တောင်၊ အမြင့် (၉)တောင်ရှိသည် ဟု ဆိုသည်။ ။

သာသနာသက္ကရာဇ် (၁၂၉)တွင် သထုံပြည်၌ သူရိယစန္ဒာမင်းကြီး၏ မြစ်တော် ၊ "သုဝဏ္ဏရာဇာ မဟာဓမ္မဓဇမင်း"ပြုစဉ် မဇ္ဈိမဒေသမှ ရှင်မဟိန္ဒ၊ ရှင်သောဏစသည့် ရဟန္တာ ငါးပါးတို့ ကြွ လာပြီး မြတ်စွာ ဘုရား၏ ဆံတော် (၈)ဆူကို ဌာပနာ၍ တည်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည် ဟု အဆိုရှိသည်။ ။

ကျွန်တော်တို့ သည် မြသပိတ်စေတီတော် ရင်ပြင်မှ နေ၍ အရပ်လေးမျက်နှာကို မျှော်ကြည့်ကြသည်။ ။ အရှေ့ဘက်တွင် တောင်တန်းတွေ ညို့မှိုင်းနေသော ဒေါနတောင်တန်းကြီး၊ သထုံ-မြိုင်ကလေးကားလမ်း၊ ဘားအံမြို့ရှိရာ အရပ်တို့ ကိုပြသည်။ ။ ရာသီဥတု ကောင်းသည့် အခါများ တွင် ဘားအံကိုပင် မြင်နိုင်သည် ဟု ဆိုသည်။ ။

ကျွန်တော်တို့ သည် မြသပိတ်စေတီတော် ရင်ပြင်လေးဘက်လေးတန်မှ နေ၍ ရှုမျှော်ခင်းကို ကြည့်ပြီးနောက် ပြန်ဆင်းလာခဲ့ကြသည်။ ။

နတ်စင်ကုန်း၊ ဒေါ်ဦးဇွန်းဘိုးဘွားရိပ်သာ စသည် တို့ ကို သွားချင်သေးသော်လည်း အချိန်မရတော့ပြီ။

လူစုံသည် နှင့် ကျွန်တော်တို့ ကားကြီးသည် အလှူရှင်ဒေါ်ငြိမ်းယဉ်ကိုစိုးလွင်၊ သီသီမြင့်တို့ နှင့် တကွ အိမ်သူအိမ်သားများကို နှုတ်ဆက်ပြီးနောက် ကျိုက်ကော်-သိမ်ဆိပ်သို့ ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ ။ ကျိုက်ကော်-သိမ်ဆိပ်တွင် ကိုအေးလွင်နှင့် ဝါဝါတို့ က ကျွန်တော်တို့ ကို နေ့လယ်စာကျွေးလိုက်သေးသည်။ ။ သူတို့ ကျွေးသော နေ့လယ်စာမှာ ရန်ကုန်ဧည့်သည် များ အတွက် အထူးစီစဉ်ထားသော ကျိုက်ကော် တရုတ်ငါးပေါင်း

ကြော် ဖြစ်လေသည်။ ။ အချဉ်ရည်ဖြင့် တို့ စားရသည် မှာ မြိန်လှပါသည်။
။

နွေလယ် နာရီပြန်တစ်ချက် ထိုးသည် နှင့် ကျွန်တော်တို့ ကားကြီးသည် ရန်ကုန်ဘက်သို့ ဦးတည်ခဲ့ကြသည်။ ။ အလာတုန်းကလိုပင် သီချင်းသံတွေ စည်ဝေလျက်။

အပြန်တွင် တော့ ကျွန်တော်တို့ လမ်းလျှောက်အဖွဲ့သည် အလာတုန်းကလို လက်ခုပ်တီးရုံတင်၊ စည်းလိုက်ရုံတင် မဟုတ်တော့ပါ။ ။ မမရီက ခေတ်ဟောင်းသီချင်းတွေကို တစ်ပုဒ်ပြီးတစ်ပုဒ် ဆိုသည်။ ။ ဒေါ်တင်ကြည်က က,သည်။ ။ ကျွန်တော်တို့ အားလုံး ဝိုင်း၍ ဆိုသည်။ ။ အသံအကျယ်ဆုံးမှာ အာမခံကိုယ်စားလှယ်ကြီး ဖြစ်သည်။ ။ ရေခဲတုံးသည် လုံးဝအရည်ပျော်သွားလေပြီ။

နည်းနည်းမောလျှင် ခဏရပ်သွားကြသည်။ ။ သို့ရာတွင် မကြာပါ။ ။ မမရီက တစ်ပုဒ် ကောက်ဆိုလိုက်သည် နှင့် ကျွန်တော်တို့ အားလုံးက လိုက်ဆိုကြပါသည်။ ။ ဒေါ်တင်ကြည်က က,ပါသည်။ ။

သို့ဖြင့် ဆိုလိုက်၊ ကလိုက်၊ နားလိုက်၊ ဆိုလိုက်၊ ကလိုက်၊ နားလိုက်ဖြင့် ကျွန်တော်တို့ သီချင်းကားကြီးသည် ည(၈)နာရီတွင် ရန်ကုန်နယ်နိမိတ်သို့ ဝင်ခဲ့လေသည်။ ။

ရန်ကုန်နယ်နိမိတ်သို့ ရောက်တော့ ကျွန်တော်တို့ သည် အသံတိတ်သွားကြသည်။ ။ သီချင်းဆို၍ မောသောကြောင့် တိတ်သွားခြင်း မဟုတ်ပါ။

မနက်ဖြန်မနက် မျက်စိနှစ်လုံးပွင့်သည် နှင့် တွေ့ရမည့် အိမ်မှုကိစ္စတွေ ၊ မပြေလည်မှုတွေ ၊ ကတိတွေ ၊ ဘဝင်မကျမှုတွေ ၊ တင်းကျပ်မှုတွေ ၊ ဘဝအမောတွေကို တွေးမိသောကြောင့် ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မ

ည်။

ကျွန်တော် သည် 'အရစ္စတိုတယ်'ပြောသည့် ရင်ထဲက
တင်းကျပ်မှုများကို သန့်စင်ဆေး ကြောပစ်ခြင်းဆိုသည့် စကားလုံးကို
သွား၍ သတိရနေလေသည် ။

[၁၉၉၆ခု၊ သထုံအသင်း၊ ငွေရတုမဂ္ဂဇင်း]

...

အခန်း(၃)

ပန်းခင်းကို မြင်းစီး၍ လျှောက်ကြည့်ခြင်း

၁၉၇၂-ခု 'ဘဝတက္ကသိုလ်' မှ ထွက် လာပြီးနောက် ကျွန်တော်သည် မြန်မာနိုင်ငံ အနှံ့အပြားသို့ မကြာခဏ ခရီးထွက်ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ အချို့မှာ ဖိတ်ကြား၍ သွားရသည့် ခရီးဖြစ်ပြီး အချို့မှာ ကိုယ့်အလိုအလျောက် ထွက်သော ခရီးများ ဖြစ်၏။

ခရီးသွားရခြင်းသည် စိတ်ကိုလည်း အပြီးပြေစေသည်။ ဗဟု သုတ အဖုံဖုံရစေသည်။ လူထုများ ၏ ဘဝကိုလည်း နီးနီးကပ်ကပ် လေ့လာခွင့်ရစေသည်။ တစ်နည်းပြောရလျှင် ပန်းခင်းကို မြင်းစီး၍ လျှောက်ကြည့်ရသည် နှင့် တူပါသည်။ မြင်းပေါ်မှ ကြည့်သဖြင့် အချို့ပန်းများ ၏ အသွေးအရောင်ကို သဲကွဲစွာ မမြင်ရပါ။ ခန့်မှန်း၍ ကြည့်ရုံသာ တတ်နိုင်ပါ၏။ အချို့ပန်းများ ၏ ရနံ့ကို ခွဲခွဲခြားခြား မရှူရှိုက်ရပါ။ အဝေးက ရှူရှိုက်ရုံသာ တတ်နိုင်ပါ၏။ မြင်းပေါ်မှ ဆင်းပြီး ပန်းခင်းတွေထဲသို့ သွားကာ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း၊ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လေ့လာရလျှင်မူ အကောင်းဆုံး ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

သို့တိုင်အောင် ပန်းခင်းနားသို့ လုံးဝမသွားဘဲ ပန်းအကြောင်းရေးခြင်းထက် မြင်းတစ်ပြေးမျှ ဖြစ်စေ သွားကြည့်ပြီးရေးခြင်းက တော်သေးသည် ဟု ကိုယ့်ကိုယ် နှစ်သိမ့်ပါသည်။

တစ်နေ့က စာအုပ်စင်ကိုရှင်းရင်း ကျွန်တော်၏ နေ့စဉ်မှတ်တမ်း စာအုပ်များကို သွားတွေ့သည်။ ကျွန်တော်သည် နေ့စဉ်မှတ်တမ်း ရေးရလောက်အောင် ကြီးကျယ်သည့် ဖြစ်ရပ်ကြီးများ သည် လည်း ကျွန်တော်ဘဝတွင် နေ့စဉ် ဖြစ်ပေါ်နေသည် မဟုတ်ပါ။ သို့ရာတွင် ခရီးသွားသည့်

အခါ၌ မူ မှတ်စုစာအုပ် တစ်အုပ်တွင် မှတ်ဖွယ်မှတ်ရာတို့ ကို ကူးတတ်
ရေးတတ်ပါသည်။ ။

၁၉၇၂-ခုနောက်ပိုင်း ကျွန်တော် နေ့စဉ် မှတ်တမ်းများကို ပြန်ကြည့်
လိုက်သည့် အခါတွင် မူ ခရီးတော်တော်များများ သွားခဲ့သူတစ်ဦး
ဖြစ်ကြောင်း ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ပြန်တွေ့ရလေသည်။ ။

'ဘဝတက္ကသိုလ်' မှ ထွက်ပြီး ပထမဆုံးခရီးထွက်သော အချိန်မှာ ၁၉
၇၂-ခုနှစ် ဇူလိုင်လအတွင်း ဖြစ်လေသည်။ ။

ရန်ကုန်မိုးသည် ထုံးစံအတိုင်း ရွာလိုက်ရပ်လိုက်၊ ဖွဲလိုက် စွေလိုက်နှ
င့် ဖြစ်နေ၏။ ။

မိုးသည်းထန်စွာ ရွာနေသည့် တစ်နေ့လယ်၌ ကိုသန်းတင်သည် သူ
ကားကလေးဖြင့် ကျွန်တော့်အိမ်သို့ ပေါက်လာသည်။ ။

"ကျွန်တော်တို့ ရုပ်ရှင်ရိုက်ထွက်မယ်၊ ခင်ဗျားလဲ ခရီးမသွားရတာ
ကြာလှပြီလိုက်ခဲ့ပါလား။"

ကိုသန်းတင်သည် ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီတစ်ခု ထောင်ကာ ထိုအချိန်က 'ယ
င်းမာပင်လမ်းခွဲ' ဆိုသည့် ကားတစ်ကားကို ရိုက်နေသည်။ ။

"စိန် လိုက်လေ"

ဘယ်တော့သွားမှာ လဲ၊ ဘယ်ကို သွားမလဲဟု ပင် မမေးမိတော့။ ရုပ်
ရှင်ရိုက်သည် ကို ကျွန်တော် သေသေချာချာ ကြည့်ဖူးချင်နေသည် မှာ
ကြာပြီ။ ယခုတော့ စ၊ လယ်၊ ဆုံး ကြည့် ခွင့်ရပါပြီ။ ပို၍ ကံကောင်းသည်
မှာ ကြီးကြပ်သူတာဝန်၊ ညွှန်ကြားသူတာဝန်၊ အုပ်ချုပ်သူ တာဝန်စသည်
တို့ ဘာမျှမပါဘဲ ဘေးမှ အလွတ် ထိုင်ကြည့်ရသည့် အခွင့်အရေးကိုရခြ
င်း ဖြစ်လေသည်။ ။

ခရီးသွားမည်ဆိုတော့ လိုအပ်သည့် ပစ္စည်းများကို ပြင်ရဆင်ရသည် ။ ခရီးဆောင် လက်ဆွဲသေတ္တာ၊ မိုးကာအင်္ကျီ၊ အနွေးထည်၊ လက်နှိပ်ဓာတ်မီးနှင့် လိုအပ်သည့် ဆေးဝါး စသည် ။

မိုးတွေ သည်းထန်စွာ ရွာနေသည့် တစ်နေ့မှာ ပင် ကျွန်တော်တို့ မန္တလေးသို့ ထွက်ခဲ့ကြသည် ။ ၁၀-နှစ် အတွင်း ပထမဆုံးအကြိမ် ပြန်ရောက်ခြင်း ဖြစ်လေသည် ။

ကျွန်တော်သည် စစ်ပြီးစက မန္တလေးတွင် တော်တော်ကြာကြာ နေခဲ့ဖူးပါသည် ။ ထိုစဉ်က မန္တလေးမြို့က မြို့ပျက်ကြီး။ ဈေးချိုရုံတော်ကြီး တစ်ဝိုက်ကလည်း အပျက်အစီးတွေ စုပုံနေသည် ။ ၈၄ လမ်းမှ အရှေ့ဘက်သို့ မျှော်ကြည့်လိုက်လျှင် မျှော်မဆုံးနိုင်သည့် မီးလောင်ပြင်ကြီးကို မြင်ရသည် ။ မီးလောင်ပြင်ကြီးသည် အရှေ့အောင်ပင်လယ် ကန်ရိုးအထိ ခိုးရိုးပေါက်နေသည် ။ ဤမီးလောင်ပြင်ထဲတွင် တိုက်အိုတိုက်ပျက်နှင့် အသစ်ပြန် ဆောက်ပြီး ကာစ သက်ငယ်တဲများက ကျွန်းကလေးများ သဖွယ် ပြန့်ကြဲနေကြသည် ။ မီးလောင်ပြင် ပင်လယ်ကြီးထဲက လူနေအိမ်ခြေ ကျွန်းစုကလေးများ ပါ။

သည် တုန်းက ရှုခင်းတစ်ခုကို ကျွန်တော် မြင်ယောင်နေသေးသည် ။

မန္တလေးမြို့မ တူရိယာအဖွဲ့သည် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးတွင် စစ်ပြေးနေရာမှ မန္တလေးသို့ အခမ်းအနားဖြင့် ပြန်ဝင်လာသည့် ရှုခင်းဖြစ်လေသည် ။

အခမ်းအနားဖြင့် ပြန်ဝင်လာသည် ဆိုခြင်းမှာ အခြားမဟုတ်ပါ။ စစ်သုံးထရပ်ကား ခေါင်းတိုကြီးပေါ်တွင် ငြိမ်းတွေဆင်ပြီး အကအခုန်တွေ ၊ အတီးအမှုတ်တွေနှင့် မြို့ကို လိုက်နှုတ်ဆက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည် ။

သူတို့ မြို့မအသင်းသားတွေ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးတွင်

စစ်ပြေးနေကြကြောင်း၊ မိတ်ဆွေများကို နေ့တိုင်းသတိရကြောင်း၊ မြို့မ
မောင်တွေ ကျန်းမာချမ်းသာစွာ ရှိကြသည် ဟု ရွှေမန်းသူတို့ ကို ပြောပြ
စေလိုကြောင်း၊ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးသည် သူတို့ အဖို့ နတ်ပြည်တမျှ အေး
ချမ်းသာယာကြောင်း၊ သို့တိုင်အောင် တစ်ခါတစ်ရံတွင် သူတို့ ရွှေမန်းမြို့
ကြီးကို လွမ်းစိတ်ဝေမိကြောင်း၊ ရွှေမန်းမြို့ကို ပြန်ချင်စေဖြင့် ခြေလှမ်း
ကို ပြင်မိကြောင်းဖြင့် ပါသည် ။

သံပြိုင်အပိုဒ်တွင်

"အခါတော်ရောက်ချိန် နီးလို့ လာပေ၊ ဒေါ်ဒေါ်မမ နှမတို့ ရေ၊ အသ
ည်းစွဲချစ်မိတ်ဆွေ၊ ခေတ္တခွဲလို့ နေ၊ မြို့မနဲ့ အတူတကွ လိုက်ပါနိုင်စေ၊
အောင်စည်ယွမ်းသံ ကြားပြီထင်၊ ပြည်တော်ဝင်မယ်လေ"

မြို့မအသင်းက မန္တလေးသို့ ပြန် လာပြီး သူတို့ ရွှေမန်းသူ ရွှေမန်း
သားတွေကို ဤသို့ ဆက်၍ အားပေးသည် ။

"မန္တလေးရွှေမြို့ တို့ ရတနာပုံနေပြည်၊ တင့်တယ်သာယာစည်ကား
ဟိုတုန်းခါကလေ၊ အဲဒါတွေ မတွေးကြနဲ့ ရှေ့ဆက်ရန် စီမံဖန်စို့လေ၊ မေ့
မေ့ပျောက်ပျောက် အောက်မေ့ကြတဲ့ တိုက်တာအိမ်ခြေ စည်းစိမ်ရှင်တွေ
၊ လူကြံလျှင် ခံနိုင်ဘူး၊ အထူးပင် မှတ်ကြလေ၊ အရင်လို ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်
နေ၊ မြို့မအသင်းက ပြောပေ"

မြို့မငြိမ်း၏ သီချင်းလား၊ ဆရာညာ၏ သီချင်းလား ကျွန်တော်
ကောင်းကောင်း မမှတ်မိတော့။ စာသားကလည်း လူထု၏ ဘဝနှင့် ဟပ်
မိ၊ အသွားကလည်း ဆိုရလွယ်သဖြင့် ထိုသီချင်းသည် ထိုစဉ်က လူတိုင်း
ပါးစပ်ဖျားသို့ ရောက်ခဲ့လေသည် ။

ထိုကာလနောက်ပိုင်းတွင် ကျွန်တော်သည် မန္တလေးသို့ မကြာခဏ
ရောက်ပါသည် ။ စစ်ပြီးစက ကျွန်တော် မြင်ခဲ့သည့် မန္တလေးနှင့် မတူ

တော့။ တိုက်တာတွေ ၊ လူနေအိမ်ခြေတွေ တရိပ်ရိပ်တိုးနေပြီ။ သို့ရာတွင် နှစ်တိုင်း မြင်နေကျ မကြာခဏမြင်နေကျ ဖြစ်၍ လော မသိ။ စစ်ပြီးခါစ မန္တလေးနှင့် ပြန်လည် တည်ထောင်ပြီးသည့် မန္တလေးတို့ ၏ ကွာခြားချက် ကျွန်တော့်အမြင်တွင် သိသာခြင်းမရှိပါ။

၁၉၆၀ မှ ၁၉၇၂ ခုနှစ် ပေါင်း တစ်ကျိပ်ကျော်အတွင်း ပထမဆုံးအကြိမ်ပြန်ရောက်သည့် အခါတွင် ကား ယခင်မန္တလေးနှင့် ယခုမန္တလေးသည် ကွာခြားချင်တိုင်း ကွာခြားနေပြီ။

အဆောက်အဦများကသာ ကွာခြားသည် မဟုတ်။ လူတွေ၏ အဆင်အပြင်ကလည်း ကွာခြားနေသည် ။ ရွှေမန်းသူဆိုလျှင် ယခင်က ရွှေခြေကျင်းဝတ်ပြီး ဘိုင်စကယ်စီးသည့် အသွင်ကို မြင်ယောင်တတ်လာ၏။ ယခု ရွှေမန်းသူကား ရွှေခြေကျင်းလည်း မဝတ်၊ ဘိုင်စကယ်လည်း မစီးတော့ချေ။ ဆံတိုကုပ်ဝဲ၊ စပို့ရှပ်နှင့် ခေါင်းလောင်း ဘောင်းဘီဝတ်သည့် မိန်းကလေးများကို ဈေးချိုနားတွင် အများ အပြားတွေ့နေရသည် ။ ရန်ကုန် ဗိုလ်ချုပ်ဈေး တစ်ဝိုက်မှ ပင် ခေါင်လောင်းဘောင်ဘီ ဝတ်သည့် မိန်းကလေးကို တွေ့ခဲ့ပါသည် ။

လူမျိုးကလည်း စုံသည် ။ အနောက်နိုင်ငံသား ခရီးသွားများ လည်း ရှိသည် ။ ရှမ်း၊ ရှမ်းတရုတ်၊ ကချင်၊ ချင်း၊ ကသည်း၊ အိန္ဒိယ၊ တရုတ်။ မန္တလေးသည် လူမျိုးရော အဆင်အပြင်ပါ ပေါင်းစုံရောယှက်နေသည့် မျိုးနွယ်စု နှောသည့် မြို့ကြီး ဖြစ်နေပြီ။

ကျွန်တော်သည် မန္တလေးကိုကြည့်ရင်း ဆယ်စုနှစ်တစ်ခု၏ အပြောင်းအလဲကို စဉ်းစားနေလေသည် ။

မန္တလေးသည် ဤဆယ်စုနှစ် တစ်ခုအတွင်း အဘယ်ကြောင့် ဤမျှ ပြောင်းလဲသွားရသနည်း။

"ကြီးမားသော ပြောင်းလဲမှုကြီးများ ဖြစ်ပေါ်သည့် ကာလမျိုး၌ နှစ်အနည်းငယ်အတွင်း အတွေ့အကြုံသည် သာမန်ကာလ အနှစ် ၂၀ အတွေ့အကြုံမျိုးနှင့် ညီမျှသည်" ဟု တစ်နေရာတွင် ကားလ်မတ်က ပြောခဲ့ဖူးသည်။ ။

ထိုနှစ်များ အတွင်း၌ အရှေ့၊ အနောက်၊ တောင်၊ မြောက်စသည် တို့မှ လူအမျိုးမျိုးသည် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် အလယ်ဗဟို ဖြစ်သည့် မန္တလေးတွင် လာရောက် စုရုံးခဲ့ကြလေသည်။ ။

တမူး-ကလေးဝဘက်မှ မှောင်ခိုပစ္စည်းများ သည် မန္တလေးသို့ စီးဝင်ကြသည်။ ။ လားရှိုး၊ တာချီလိတ်၊ မိုးကုတ်၊ ရန်ကုန်၊ မော်လမြိုင်၊ ပဲခူးစသည် တို့မှ ပစ္စည်းများ သည် လည်း မန္တလေးသို့ စီးဝင်ကြသည်။ ။ သို့ဖြင့် မန္တလေးသည် မှောင်ခိုပစ္စည်း ပင်လယ်ကြီး ဖြစ်နေသည်။ ။

မန္တလေးတွင် လိုင်စင်ရတည်းခိုခန်းချည်း တစ်ရာကျော်ရှိနေသည်။ ။ တည်းခိုခန်းတွေက လူအပြည့်။

ကျွန်တော်တို့ သည် မန္တလေးတောင်ခြေ အနောက်ဘက် ပိဋကတ်တိုက်အနီးက ဇရပ်များ တွင် တည်းကြ၏။ ရန်ကုန်မှ ရုပ်ရှင်ရိုက်သည့် အဖွဲ့များ တည်းခိုလေ့ရှိကြသည့် နေရာပေတည်း။

မန္တလေးမြို့ကြီး ပြောင်းလဲနေသလို မန္တလေးတောင်သည် လည်း အကြီးအကျယ် ပြောင်းလဲနေပေ၏။ ။

မန္တလေးတောင်နှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော့်အာရုံတွင် မြင်ကွင်းနှစ်ခု ရှိခဲ့သည်။ ။ တစ်ခုက စစ်မဖြစ်မီက မန္တလေးတောင်။

ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ မြင်ဖူးခြင်းမဟုတ်ပါ။ ပန်းချီကားထဲက မန္တလေးတောင် ဖြစ်သည်။ ။ ဇရပ်ကလေးတွေ ကျိုးတိုးကျဲတဲ၊ လှည်းကလေးတွေ

နှင့် မန္တလေးတောင်ခြေကို သွားနေကြသည်။ တချို့က လှည်းနောက်က ခြေလျင်လိုက်ကြသည်။ ။ တောင်ခြေက ဇရပ်ကြီးတွေထဲတွင် တက်နေကြသည်။ ။ စိမ်းညိုနေသည့် တောင်ပေါ်မှ စောင်းတန်းဖြူဖြူသည် ရေတံခွန်ကြီးတစ်စင်းသဖွယ် စီးသွယ်ကျဆင်းနေသည်။ ။ ပုံအောက်တွင် 'စခန်းမဝေးပေါင်၊ မန္တလေး၊ မြွေကြီးနှစ်ကောင် သွားလို့ ကြည့်ရအောင်'ဟု စာတန်းထိုးထားသည်။ ။ မန္တလေးတောင်ပေါ်တွင် မြွေကြီးကြီးနှစ်ကောင်အရပ်ကို ရည်ညွှန်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ။ ဆရာချုံ၏ ပန်းချီကားလော၊ ဆရာဦးစော မောင်၏ ပန်းချီကားလော၊ ကောင်းကောင်း မမှတ်မိတော့။ အပြားလိုက် ဆွဲထားသည့် ရှေးပန်းချီ ဖြစ်သည်။ ။

နောက်မြင်ကွင်းတစ်ခုမှာ စစ်ပြီးစ မန္တလေးတောင် ဖြစ်လေသည်။ ။ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ မြင်ဖူးခြင်း ဖြစ်သည်။ ။

မန္တလေးတောင်ပေါ်က စေတီတွေ ၊ ပုထိုးတွေမှာ ကျည်ဆန်ပေါက်တွေ ပြည့်နှက်လျက် ရှိသည်။ ။ တန်စောင်းတွေက သွပ်မိုးတွေမှာ ကျည်ဆန်ရာတွေ မွေ့ကြနေသည်။ ။ ဆင်းတုတော်များမှာ ခေါင်းမရှိတော့။ အချို့က မြေပြင်တွင် တုံးလုံးပက်လက်။ ကြေးအမြောက်ဆန်ခွံကြီးထဲတွင် ပန်းတွေစိုက်ပြီး ဘုရားပူဇော်ထားသည်။ ။

စစ်၏ ဒဏ်ချက်များ ဖြင့် ထောင်းလမောင်းကြေနေသည့် မန္တလေးတောင်ပါ။

ကျွန်တော်သည် အင်္ဂလိပ်ကဗျာဆရာ ကစ်ပလင်း၏ 'မန္တလေး' ဆိုသည့် ကဗျာကို သတိရနေလေသည်။ ။

'အို ဗြိတိသျှစစ်သား

မန္တလေးကို ပြန်လာပါတော့

မီးသင်္ဘောဟောင်းကို ကျောက်စွဲရာ

မန္တလေးကို ပြန်လာပါတော့

ရန်ကုန်မှ မန္တလေးသို့ ခုတ်လာသည့်

သူတို့ ၏ စက်သံများကိုပင် သင်မကြားသလော

ငါးပျံတို့ မြူးထူးကစားရာ

မန္တလေးသို့ သွားရာလမ်းမှာ

အရုဏ်နီပြေးစပြုပြီ'

လို့ စေတီက ဆည်းလည်း ကလေးတွေက ပြောကြသည်။ ။

ကပ်ပလင်းသည် ထိုကဗျာကို တတိယအင်္ဂလိပ်-မြန်မာ စစ်ပွဲအပြီးတွင် ရေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ။ ကပ်ပလင်း၏ ကဗျာသည် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမားတို့ က မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြို့တော်ကို သိမ်းယူကြောင်းကို ဖွဲ့သည့် သူတို့၏ 'အောင်ပွဲ' ကဗျာ ဖြစ်လေသည်။ ။ နယ်ချဲ့သမား ကဗျာဆရာ၏ နယ်ချဲ့စနစ် ဘွဲ့ကဗျာတစ်ပုဒ်။

ကပ်ပလင်းသာ ရှိနေလျှင် ဗြိတိသျှတို့ က ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ထပ်ဖွဲ့လေဦးမည်လော မဆိုနိုင်။

ယခု ပြန်ရောက်တော့ မန္တလေးတောင်သည် ကျွန်တော်ငယ်ငယ်က ပန်းချီကားထဲက မြင်ခဲ့ရသော မန္တလေးတောင်လို လွမ်းမောဖွယ် မကောင်းတော့။ ကြည်နူးဖွယ်လည်း မကောင်းတော့။ စစ်ပြီး စတွေ့ရသည့် မန္တလေးတောင်လို စစ်၏ အနိဋ္ဌာရုံတို့ ကိုလည်း မမြင်ရတော့။

ဧရပ်တွေက တောင်တစ်တောင်လုံး ပြည့်နေပြီ။ တောင်ခုလတ်မှာလည်း အုတ်ဧရပ်တွေ၊ တောင်ထိပ်တွင် လည်း တိုက်ဧရပ်တွေ၊ တိုက်

ကျောင်းတွေ။ စိမ်းညို၍ စိတ်နှလုံး မွေ့လျော်ဖွယ်ဖြစ်သည့် မန္တလေး
တောင်၏ အရိပ်သည် အဝေးသို့ လွင့်ပြေးလေပြီ။ အပြင်အဆင်၊ အမွမ်း
အမံ၊ အခြယ်အသတွေ များ လွန်းသည့် မိန်းမပျို တစ်ယောက်နှင့် မတူ
တော့ချေ။

ကျန်းမာရေးအလို့ ငှာ ကျွန်တော်သည် နံနက်တိုင်း စောစောထ၍ မ
န္တလေးတောင်ကို ပြေးတက်၏။ တောင်ထိပ် အာရုံခံတန်ဆောင်းသို့ ရောက်
လျှင် လူသူကင်းရှင်းရာ တစ်နေရာကို ရွေးပြီး လတ်ဆတ် သန့်ရှင်းသ
ည့် လေကို ရှူ၏။ နံနက်စောစော ဖြစ်သော်လည်း တောင်ပေါ်တွင် လူ
သူမရှင်းပါ။ ကင်မရာတွေ ကိုယ်စီလွယ်၍ ထိုမှ ဤမှ သွားလာနေကြ
သော နိုင်ငံခြားသား ခရီးသည် အများ အပြားကို တွေ့ရလေသည် ။ သူ
တို့ သည် နေရာတကာ ဓာတ်ပုံရိုက်ကြသည် ။ အထူးသဖြင့် တင့်တယ်ဖွ
ယ်ရာခြင်း မရှိသည့် ရှုခင်းရှုကွက်များကို ရွေး၍ ဓာတ်ပုံရိုက်ကြသည် ။
သူတို့ ကိုကြည့်တော့ အမျိုးသားတွေက ဆံပင်ရှည်ရှည်၊ ခေါင်းလောင်း
ဘောင်းဘီပွကြီးတွေနှင့် ။ အမျိုးသမီးတွေက ဘရာစီယာပင် မပါ။ ယူရို
တံခေါ်သည့် လည် ဟိုက်အင်္ကျီကို မပေါ်တပေါ် ဝတ်လျက်။ တချို့က
ပေါင်ရင်းနားအထိ တက်နေသည့် မိနီစကတ်ကို ဝတ်ထားသည် ။ တစ်
နေရာတွင် နိုင်ငံခြားသားစုံတွဲတစ်တွဲ ရောက်လာသည် ။

နှစ်ယောက်စလုံး အသက်သိပ်မကြီးကြသေး။ ၃၀ တစ်ဝိုက်လောက်
မှာ သာ ရှိကြဦးမည် ။

ပထမရှုခင်းလှကြောင်း၊ ရာသီဥတု ကောင်းကြောင်းကို ပြောသည် ။
ထို့နောက် သူတို့ ကိုယ်သူတို့ မိတ်ဆက်သည် ။ အီတလီပြည် မီလန်မြို့
တက္ကသိုလ် ကျောင်းကြီးထွက်များ ဖြစ်ပါသည် တဲ့ ။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစာ
ပေဖြင့် ဘွဲ့ရပြီး အရှေ့တိုင်းသို့ ခရီးထွက်လာခြင်း ဖြစ်ပါသည် တဲ့ ။

ကျွန်တော်သည် တောင်အောက်သို့ ပြန်ဆင်းခဲ့သည် ။ တောင်အောက်ရောက်လျှင် မလုံးတို့ ဆိုင်တွင် မုန့်တီစားမည် ။ လက်ဖက်ရည် သောက်မည်။ ထို့နောက် မြို့ထဲသို့ သွားမည် ။

မန္တလေးတောင်ခြေက မလုံးတို့ မုန့်တီဆိုင်ကား မုန့်တီကောင်းသည် ဟု နာမည်ကြီးလှပေ၏ ။ ရန်ကုန်ကလာသည့် ရုပ်ရှင်အဖွဲ့ အသီးသီးသည် ဤဆိုင်မှာ ပင် မုန့်တီစားကြသည် ။ ဤဆိုင်မှာ ပင် လက်ဖက်ရည် သောက်ကြသည် ။ မုန့်တီနန်းကြီးကြီး၊ ကြက်သားနှစ်နိုင်နိုင်၊ ပဲမှုန့်နိုင်နိုင်၊ ကြက်ရိုးစွပ်ပြုတ်ချိုချို။

ကြက်ရိုးစွပ်ပြုတ်ကသာ ချိုသည် မဟုတ်။ မလုံး၏ မျက်နှာကလည်း ပြုံးချိုသည့် အသွင်ကို အမြဲဆောင်နေလေသည် ။

မန္တလေးတွင် ကျွန်တော် အထူးသွားလိုသည့် နေရာ နှစ်နေရာရှိလေသည် ။ တစ်ခုက ပိုက်ကျုံးရပ်ကွက် ဖြစ်ပြီး အခြားတစ်ခုက မဟာဝေယ နံဘုံသာကျောင်းတိုက် ဖြစ်လေသည် ။ ကိုယ်ကျင်လည် ကျက်စားခဲ့သော နေရာဟောင်းကို အောက်မေ့သဖြင့် အလွမ်းပြေသွားကြည့်ခြင်းမျိုး ဖြစ်ပါသည် ။

၁၉၄၅-ခုနှစ် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးသည့် အခါတွင် အထက်မြန်မာနိုင်ငံမှ ဂျပန်ဆန့်ကျင်ရေး မြေအောက်လုပ်ငန်း လုပ်ခဲ့သူများ သည် မန္တလေးတွင် လာ၍ စုစည်းမိကြသည် ။ နိုင်ငံရေးသမား၊ ကျောင်းသား၊ ဗမာ့ကာကွယ်ရေး တပ်မတော်လူထွက်၊ အိန္ဒိယမှ လေထီးဖြင့် ခုန်ဆင်းခဲ့သည့် လေထီးစစ်သား၊ အာရှလူငယ်အမျိုးသမီး တို့ ဗမာသခင်။

အရွယ်မျိုးစုံ၊ လူမျိုးစုံ၊ အမျိုးသားလည်း ပါသည် ။ အမျိုးသမီးများလည်း ပါသည် ။ အကြီးဆုံးမှာ ၂၀ ကျော် ၃၀ နီးပါးလောက်သာ ရှိကြဦးမည်။ အထက်မြန်မာပြည်တွင် ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လ

ပ်ရေး အဖွဲ့ခွဲများ (ဖဆပလ)ဖွဲ့စည်းရန် ရောက်လာကြခြင်းဖြစ်သည် ။
စုစုပေါင်းလူငယ်နှင့် အမျိုးသမီး ၁၀၀ နီးပါးရှိလိမ့်မည် ။ ထိုနေရာမှ တစ်ဆင့် ကိုယ်တာဝန် ကျသည့် နေရာသို့ ပြန်၍ ဖဆပလအဖွဲ့ခွဲများကို ထူထောင်ရန် ဖြစ်လေသည် ။

ဈေးချိုမှ အနောက်ဖက်ဆိုင်တန်း လမ်းမကြီးအတိုင်း တည့်တည့် လျှောက်သွားလျှင် ဧရာဝတီမြစ်ဆိပ် ရောက်ခါနီး၌ ပိုက်ကျုံးရပ်ကွက်ကို တွေ့လိမ့်မည်။ ကမ်းနားက တာရိုးကြီးတွေကို မရောက်ခင် လက်ဖက်ရည် ဆိုင်တန်းများ ရှိသည် ။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တန်းများကြားမှ လမ်းမြှောင်ကလေးတစ်ခုအတိုင်း အထဲသို့ ဝင်သွားလျှင် ဝင်းကြီးတစ်ဝင်း ရှိသည် ။ ထိုဝင်းကို ဒေါ်မှူးဝင်းဟု ခေါ်ကြသည် ။

ဒေါ်မှူးဝင်းထဲတွင် တန်းလျားရှည်ကြီးတစ်ခုနှင့် ဓမ္မာရုံကြီးတစ်ဆောင်ရှိသည် ။ ကျွန်တော်တို့ သည် နှစ်ထပ်တန်းလျားကြီးပေါ်မှာ လည်း နေကြ၏။ လူများ သည့် အခါတွင် ဓမ္မာရုံကြီးထဲမှာ လည်း နေကြသည် ။

ထိုရိပ်သာမှ နေပြီး ကျွန်တော်တို့ သည် မန္တလေးခရိုင် ဖဆပလ(နောင်တွင် ဖဆပလ) ကို ဖွဲ့ခဲ့ကြသည် ။ အထက်မြန်မာပြည် အနှံ့အပြားသို့ သွားကာ ဖတပလများကို ဖွဲ့ခဲ့ကြသည် ။ ငတ်ပြတ် ဆင်းရဲကြသည့် တိုင်စိတ်အားထက်သန်တုန်း၊ အရွယ်ကောင်းကြတုန်းမို့ ငတ်သည် ဟု မထင်။ ဆင်းရဲသည် ဟု မထင်။

မနက်လင်းလျှင် တောင်းကြီးတွေဆွဲကာ ဈေးချိုထဲသို့ အလှူခံထွက်သည် ။ ပိုက်ဆံထည့်သူများ လည်း ရှိသည် ။ သားငါးထည့်သူလည်း ရှိသည် ။ ဟင်းသီးဟင်းရွက် ထည့်သူလည်း ရှိသည် ။ အများအားဖြင့် ဗျပ်ထိုး ခေါင်းရွက်သည် များက ထည့်ကြသည် ။

ကျွန်တော် မှတ်မိသလောက် ငွေများများ စားစား ထည့်သူဆို၍ လူထုဦးလှ၊ ဒေါ်အမာနှင့် နဂါးဒေါ်ဦးတို့ သာ ရှိသည်။ နဂါးဒေါ်ဦးကား ငွေသာမက ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေ သောက်ရန် နဂါးဆေးလိပ်ကြီးများ ကိုလည်း အမြဲတမ်းပေးလေသည်။ ။

မန္တလေးတွင် သူဌေးဟု နာမည် ကြီးသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ထံ ကျွန်တော်တို့ အလှူခံသော်လည်း မထည့်ကြပါ။ ဖတပလသည် အင်္ဂလိပ်ဆန့်ကျင်ရေးအဖွဲ့ ဖြစ်သည် ဟု ထင်သဖြင့် အင်္ဂလိပ်အစိုးရ ပြိုင်မည်ကို စိုးရိမ်ကြဟန်တူပါသည်။ ။

ကျွန်တော်တို့ သည် 'လူထုစစ်' သီချင်းကို ဆိုကြ၏။ ဖတပလအဖွဲ့ခွဲများ ဖွင့်သည့် အခါတွင် 'လူထုစစ်' သီချင်းဖြင့် ဖွင့်ကြသည်။ ။

"လူထုစစ်ဆိုတာ လူအများ တိုက်ကြရာဝယ် ရိုင်းပင်းပိုင်းဝန်း၊ တိုင်းကျိုးဆောင်တယ်၊ ဤကမ္ဘာ နာဇီဝါဒ ဖက်ဆစ်ရယ်၊ ရက်စက်လှတဲ့ စရိုက်တွေပယ်၊ လူထုရှိသမျှ ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်ထုနှက်ကာရယ်၊ ဒီဝါဒနယ် ဆိုးလှချည်ရဲ့ တကယ်၊ ပြုတ်ပြုတ်ပြုန်းအောင် တိုက်မှ တော်မယ်၊ ဒါကြောင့် ကျုပ်တို့ လူထု ပေါင်းရုံးစုကာ ဖြိုဖျက်ကြစို့ တကယ်"

အေဝမ်းဆရာညွှာ စပ်သည့် 'လူထုစစ်' သီချင်း ဖြစ်ပါသည်။ ။ လူထုဆိုသည့် ဝေါဟာရသည် အသစ် ဖြစ်နေသည်။ လူကြီးတွေက လူထုဆိုသည့် စကားလုံးကို မကြိုက်ကြ။ 'ဘာလူထုလဲ'ဟု ဆိုကြသည်။ ။ 'လူထုဆိုတာ နိမိတ်မရှိဘူး၊ လူတွေကို ထုတော့မှာ လား'ဟု ငေါ့ကြသည်။ ။ ဦးလှက ကုတ်ထုတ် စက္ကူပြာကလေးတွေနှင့် လူထုဂျာနယ် ထုတ်သည့် အခါတွင် ရန်ကုန်မှ သတင်းစာကြီး တစ်စောင်က လူထုဆိုသည့် ဝေါဟာရကို ပြက်ရယ် ပြုခဲ့လေသည်။ ။

ကျွန်တော်သည် ပိုက်ကျုံးကို မြင်းလှည်းစီး၍ လာခဲ့သည်။ ။ မရမ်းခြံ

တာရိုးနားသို့ ရောက်တော့ မြင်းလှည်းမှ ဆင်းပြီး ဒေါ်မှူးဝင်းထဲသို့ ဝင်လာခဲ့သည် ။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်နှင့် စက်ဘီးပြင်ဆိုင်ကြားက လမ်းကြားကလေး ဖြစ်လေသည် ။

ဒေါ်မှူးဝင်းကား ဘာမှ ပြောင်းလဲမှု မရှိပါ။ သို့ရာတွင် အဆောက်အဦတွေကမူ ပိုဟောင်းပြီး ပို၍ အိုမင်းသွားကြပြီ။ ကျွန်တော်တို့ နေခဲ့သည့် နှစ်ထပ်တိုက်လျားကြီးမှာ အရောင်အဆင်းပင် မရှိတော့။ မိုးဒဏ်လေဒဏ်ကြောင့် ဖြူရော်မွဲခြောက်နေပြီ။

ကျွန်တော်တို့ အားလုံး မမမှူးဟု ခေါ်သည့် ဒေါ်မှူးလည်း မရှိတော့။ တကယ်တော့ ဒေါ်မှူးသည် ကျွန်တော်တို့ အမေထက်ပင် ကြီးလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် သူ့ညီမတွေ မောင်တွေ ခေါ်သလို မမမှူးဟု ခေါ်ခဲ့ကြလေသည် ။ မမမှူးသည် အပျိုကြီးဘဝဖြင့် သူ့မောင်တွေ ညီမတွေကို ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်သွားခဲ့သည် ။

မမမှူးကို မတွေ့ရသော်လည်း သူ့မောင်တွေ ညီမတွေကိုတော့ တွေ့ရ၏။ မမမှူး၏ ညီမအငယ်ဆုံး မမသန်းပင်လျှင် အသက် ၆၀ ကျော်၍ ဆံပင်တွေ ဖြူနေလေပြီ။ ဆံပင်ဖြူသော်လည်း ရုပ်မကျပါ။ မျက်လုံးမျက်ဖန် ကောင်းကောင်း ၊ အရပ်မြင့်မြင့်၊ အသားဖြူဖြူဖြင့် ငယ်ငယ်တုန်းကလို ချောတုန်း ဖြစ်ပါသည် ။

မမသန်းသည် သူ့အစ်မ မမမှူး၏ လမ်းစဉ်အတိုင်း အိမ်ထောင်မပြုဘဲ မောင်တွေ၊ အစ်မတွေက မွေးသည့် ကလေးများကို ထိန်းနေလေသည် ။

မမသန်းသည် ငယ်ငယ်တုန်းကလို ဘီးဆံပတ်ပတ်၊ ခုံဖိနပ်ကြီးစီးပြီး ကျွန်တော်တို့ နေခဲ့သည့် တန်းလျားနှင့် ဓမ္မာရုံကို လိုက်ပြသည် ။ ဘယ်သူတွေ လာသည် ။ ဘယ်သူတွေ ဘာဖြစ်နေကြသည် ကိုလည်း သူသိသ

လောက် ပြောပြသည်။ သူ သတင်းမကြားရသူများ အကြောင်းကိုလည်း ကျွန်တော့်ထံ စုံစမ်းသည်။

မမသန်း၏ စကားများကို နားထောင်ရင်း ကျွန်တော်သည် အတိတ်က ရုပ်ပုံကားချပ်များကို ပြန်၍ မြင်ယောင်နေလေသည်။

အလံနီကိုစံညွန့်ခေါ် ကိုနေဝင်း၊ သံမဏိမောင်မောင်ခေါ် ကိုအောင်သူ နောင်တွင် ရဲဘော်ဌေးဟု တွင် သည့် မုံရွာကိုဌေး။

သေသူသေ၍ ကြွသူ ကြွကုန်ကြပြီ။

ဂျပန်ခေတ်နှင့် စစ်ပြီးစခေတ် အထက်မြန်မာပြည် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုအကြောင်းကို ရေးလျှင် ဒေါ်မျိုး၏ ဝင်းထဲက ဤနှစ်ထပ်တန်းလျားသည် အရေးကြီးသောအခန်းမှ ပါပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်သည် အထက်မြန်မာပြည် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု သမိုင်းကို ရေးနေခြင်း မဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော် ကျင်လည်ခဲ့ဖူးသည့် ပတ်ဝန်းကျင်ဟောင်းတစ်ခုကို ပြန်အရောက် တွေ့သည့် အခင်းကို ရေးနေခြင်းသာ ဖြစ်ပါ၏။

ဒေါ်မျိုးဝင်းထဲမှ ထွက် လာပြီးနောက် ပိုက်ကျုံးတာရိုးကြီးကို ကျော်၍ မရမ်းခြံဆိပ်ကမ်းသို့ လာခဲ့သည်။ မရမ်းခြံဆိပ်ကမ်းကား ဘာမှ ပြောင်းလဲခြင်းမရှိ။ စစ်ပြီးကာစတုန်းက ကဲ့သို့ပင် အညာလှေကြီးတွေ အများ အပြား ဆိုက်လျက်၊ လှေကြီးတွေက အမျိုးမျိုး၊ ချင်းတွင်းမြစ်တစ်ကြောမှာ တည်ဆောက်သည့် လှေကို ချင်းတွင်းလက်၊ ချင်းတွင်းနှင့် ဧရာဝတီမြစ်ဆုံ အနီးက မြေတော်ရွာနား တစ်ဝိုက်တွင် စပ်သည့် လှေကြီးများကို မြေတော် လက်ဟု ခေါ်ကြ သည်။ ချင်းတွင်းလက်၊ မြေတော်လက် လှေကြီးများ သည် ယခင်တုန်းကလည်း မရမ်းခြံဆိပ်မှာ ဆိုက်ကြသည်။ ယခုလည်း မရမ်းခြံဆိပ်မှာ ပင် ဆိုက်ကြလေသည်။

လှေကြီးတွေကိုမြင်တော့ စစ်ပြီးကာစ ကျွန်တော် မန္တလေးသို့ ပထမ

ဆုံးအကြိမ် ရောက်ခဲ့ပုံကို ပြန်၍ သတိရမိပြန်သည်။ ။

အထက်မြန်မာပြည် ဌာနခွဲဖွင့်ရန် နယ်မှ ကေဒါများကို မန္တလေးသို့ ခေါ်လိုက်သည့် အခါတွင် ကျွန်တော်သည် အမျိုးသမီးကေဒါ နှစ်ယောက်နှင့် အတူ မန္တလေးသို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ။ မော်တော်ကားလည်း မရှိ။ မီးရထားလည်း မရှိ။ ခြေလျင်တစ်ဖုံ၊ လှေဖြင့် တစ်နည်း၊ လှည်းဖြင့် တစ်သွယ်လာခဲ့ရခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ။

ပိုက်ကျုံးတွင် နေစဉ် ကျွန်တော်တို့ သည် ညနေတိုင်လျှင် တာရီးကြီးအောက်ဘက် သောင်ပြင်သို့ ဆင်း၍ လမ်းလျှောက်ကြ၏။ ဘူးသီးကြော်စားကြ၏။ မှိုင်းပြာနေသော စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးကို ငေးကြည့်ရင်း သီချင်းဆိုကြ၏။ အခြားသီချင်း မဟုတ်ပါ။ ထိုစဉ်အခါက ခေတ်စားခဲ့သော 'လူထုစစ်' သီချင်း 'အင်တာနေရှင်နယ်သီချင်း' နှင့် 'အခါတော် ရောက်ချိန်နီးလို့ လာပေ' စသည့် မန္တလေးမြို့မအဖွဲ့၏ ပြည်တော်ပြန် သီချင်းများ ဖြစ်လေသည်။ ။

အတိတ်ကို ပြန်၍ နူးလို့ ရရုံ မရမ်းခြံဆိပ်တွင် ခဏမျှသာနေပြီးနောက် ကျွန်တော်သည် ပိုက်ကျုံးတောလမ်းမကြီးအတိုင်း လျှောက်လာပြီး ချမ်းသာရတံတားကြီးကို ဖြတ်ခဲ့ရလေသည်။ ။

ဗေဒါပင်တွေ ကျပ်သိပ်နေအောင် ပေါက်နေသည့် အင်းကြီးကို ဖြတ်ဆောက်ထားသော သစ်သားတံတားအိုကြီး ဖြစ်၏။ ။ ဘယ်ခေတ်ဘယ်ကာလ တံတားကြီးမှန်း ကျွန်တော်မသိပါ။ စစ်ပြီးစ ကျွန်တော် မန္တလေးရောက်သည့် အချိန်ကတည်းကပင် တံတားကြီးသည် ဇရာ ဒုဗ္ဗလအရွယ်သို့ ရောက်နေပြီ။ ယခုထိလည်း ပြန်၍ ပြင်ကြသေးဟန်မတူ။ အင်းကြီးအလယ်ကောင် ရောက်ပြန်တော့ တံတားအိုကြီးပေါ်တွင် ဇရပ်အိုကြီးတစ်ဆောင် ရှိသည်။ ။ ယခင်က ထင်းဝင်းသစ်စက်များမှ အလုပ်

သမားတွေ ဆီသွားပြီး စိန်ပန်းဘက်က သစ်စက်အလုပ်သမားတွေဆီကို သွားချင်လျှင် ဤတံတားအိုကြီးကို ဖြတ်ပြီး ဤဇရပ်အိုကြီးမှာ ကျွန်တော်နားလေ့ရှိ၏။ ထိုဇရပ်အို စက်အလုပ်သမားများ အကြောင်းကို ၁၉၅၀ ခုနှစ်တုန်းက စာပေသစ်မဂ္ဂဇင်းတွင် ဝတ္ထုတိုကလေးတစ်ပုဒ် ကျွန်တော်ရေးခဲ့ဖူးသည်။ ။

ယခုတစ်ခေါက် ရောက်တော့လည်း ကျွန်တော်သည် ဇရပ်အိုကြီးတွင် ထိုင်၍ အမောဖြေသည်။ ။

တံတားနှင့် ဇရပ်ကသာ အိုသော်လည်း ဗေဒါပွင့်တွေက မအိုပါ။ ဗေဒါပွင့်သစ်များ ဖြစ်ပါသည်။ ။ ကျွန်တော်သည် ဗေဒါပွင့်သစ်များ ပေါ် ရှုပ်တိုက်ပြေးလာသည့် လေပြည်လေညင်းကို တအားရှူမိသည်။ ။

ဪ ရာစုနှစ် တစ်စိတ်တောင် ကျော်သွားပါပကော။

ချမ်းသာရထုံးကုန်းကို ဖြတ်၊ ပဲလှော်ချောင်းကို ကျော်၊ ဦးတာရဲဈေးကို ကွေ့ပတ်ပြီးနောက် ဝေယန်ဘုံသာတိုက်ကို လာခဲ့လေသည်။ ။

ဝေယန်ဘုံသာကျောင်းတိုက်ထဲဝင်တော့ စိတ်ထဲတွင် အေးမြသည့် အရသာကို ခံစားရသည်။ ။

မန်ကျည်းပင်ကြီးတွေ အုပ်ဆိုင်းပြီး အရိပ်ကောင်းလှပေ၏။ မန်ကျည်းပွင့် ဖြူဖြူဝါဝါများ သည် မြေကြီးတွင် ပြန့်ကျဲနေကြသည်။ ။

ကျွန်တော်တို့ သည် ဝေယန်ဘုံသာကျောင်း ဆရာတော် ဘုရားကြီးကို ဝင်ဖူးကြသည်။ ။ ဆရာတော်ကြီးမှာ သက်တော် ၈၀ ကျော် ၉၀ အတွင်း ရောက်တော့မည်။ နားလေး၍ မျက်စိမှုန်သော်လည်း မှတ်ဉာဏ်ကောင်းဆဲ ဖြစ်လေသည်။ ။

ပိုက်ကျုံးတွင် ကျွန်တော်တို့ နေစဉ် ထိုနှစ်က ကြွက်ကျသဖြင့် ကျွန်

တော်တို့ သည် ဝေယန့်ဘုံသာကျောင်းတိုက်သို့ ပြောင်းလာခဲ့ကြသည် ။
ဆရာတော်ကား ဝံသာနုခေတ်တုန်းကလည်း ရှေ့တန်းမှ ပါခဲ့သည် ။ တို့
ဗမာလှုပ်ရှားမှုတွင် လည်း ဆရာတော်သည် နောက်မကျပါ။ ဖက်ဆစ်
တော်လှန်ရေး ကာလတွင် လည်း ဆရာတော်သည် သူ့ကျောင်းမှာ ပင်
တော်လှန်ရေးများကို ဂုဏ်ပေးခဲ့လေသည် ။ မြန်မာမျိုးချစ် သံဃာများ
စွာကဲ့သို့ပင် ဆရာတော် သည် လည်း ဘာသာရေး ၊ သာသနာရေး ကိစ္စ
ကိုသာမက အမျိုးသားရေး ကိစ္စများ တွင် ရှေ့တန်းမှ အမြဲပါခဲ့သည် သာ
ဖြစ်လေသည် ။

ဆရာတော်သည် ကျွန်တော်တို့ တစ်သိုက်လုံးအတွက်
နေရာထိုင်ခင်း ကောင်းစွာပေးသည် ။ အမျိုးသမီးများ အတွက်လည်း
ကျောင်းတစ်ကျောင်း သတ်သတ်ပေးထားသည် ။ အမျိုးသားများ မူ
ဆွမ်းစားကျောင်းကို ရှင်းလင်း၍ နေရာချပေးလေသည် ။

ကျွန်တော်တို့ သည် ဆရာတော်ကြီးကို ဖူးမြော်ပြီးနောက် ဆွမ်းစား
ကျောင်းကို တက်ကြည့်ကြ၏။ ဆွမ်းစားကျောင်းတွင် စာသင်သားသံ
ဃာတော်တွေ သီတင်းသုံးနေကြလေသည် ။

မှတ်မိသေး၏။ ၁၉၄၅ခု ဆောင်းတွင်းတစ်ညတွင် ကျွန်တော် တို့ ထံ
သို့ အင်္ဂလိပ်စစ် ဗိုလ်နှစ်ဦး ပေါက်လာကြလေသည် ။ ကျွန်တော်တို့ နေ
ရာကို ရှာဖွေ၍ လိုက်လာခြင်း ဖြစ်၏။ တစ်ယောက်က ကပ္ပတိန် မက္ကင်
ဇီ ဆိုသူဖြစ်၍ တစ်ယောက်က ကပ္ပတိန်မောရစ်ဆိုသူ ဖြစ်သည် ။ သူတို့
နှစ်ယောက်သည် စစ်ဖိနပ်တွေကို လက်ကကိုင်ကာ ခွေးတစ်စီးနှင့် ဝင်
လာကြသည် ။ ကျောင်းသားကလေးများ ၊ ကိုရင်ကလေးများက ကျွန်
တော်တို့ နေရာကို လိုက်ပြကြသည် ။ သူတို့ ရောက်သည့် ညတွင် ကျွန်
တော်တို့ နှင့် မိတ်ဆက်ပွဲကလေးတစ်ခု လုပ်ကြသည် ။

ထိုနောက်မှ စ၍ သူတို့ နှစ်ယောက်သည် စနေနေ့ညတိုင်း ကျွန်တော်တို့ ဆီသို့ ပေါက်လာကာ နှစ်ညအိပ်ပြီး တနင်္လာနေ့နံနက်ကျမှ တပ်သို့ ပြန်ကြသည်။ လာတိုင်းလာတိုင်း သူတို့ တပ်မှ ရသည့် ရိက္ခာများ၊ အဝတ်အစားများ၊ စာရေးကိရိယာများ စသည့် တို့ကို ယူလာတတ်ကြ၏။ ညညတွင် သူတို့ က ဗြိတိသျှအလုပ်သမား လှုပ်ရှားမှုသမိုင်း၊ တရုတ်ပြည်တော်လှန်ရေးသမိုင်း၊ ဘရောက်ဒါဝါဒကို ဝေဖန်သည့် ပြင်သစ်ကွန်မြူနစ်ခေါင်းဆောင် ဒူးကလို့ ၏ သဘောတရားများကို ကျွန်တော်တို့ အား ပို့ချကြသည်။

တစ်နေ့တစ်ချိန်တွင် ထိုစဉ်က အကြောင်းများကို ဝတ္ထုရေးရန် ထိုနေရာများကို ကျွန်တော် ပြန်ရောက်ချင်နေသည် မှာ ကြာပါပြီ။ သို့ရာတွင် တော်တော်နှင့် မရောက်ဖြစ်။ ယခု ပြန်ရောက်သည့် အခါတွင် ကျွန်တော်သည် ထိုစဉ်က ပတ်ဝန်းကျင်လေထုတွင် မျောနေလေသည်။ တကယ့်တကယ် ရေးတော့မည် ဆိုသည့် အခါတွင် အနည်းဆုံး တစ်ခေါက် နှစ်ခေါက်တော့ လာဖို့ လိုလိမ့်ဦးမည်။

...